

**UCHWAŁA NR V/35/15
RADY GMINY GORZYCE**

z dnia 23 lutego 2015 r.

w sprawie przyjęcia „Programu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Gorzyce”

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2013 r., poz. 594 z późn. zm.) oraz założeń „Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032” przyjętego uchwałą Rady Ministrów z dnia 14 lipca 2009 r., uchwała się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się „Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Gorzyce” w treści określonej w załączniku do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Gorzyce.

§ 3. Traci moc Uchwała Rady Gminy Gorzyce nr XXX/263/09 z dnia 23 kwietnia 2009 roku w sprawie przyjęcia „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy Gorzyce”.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Wiceprzewodniczący Rady
Gminy

Marian Jureczka

**„Program
usuwania wyrobów
zawierających azbest
z terenu
Gminy Gorzyce”**

Gorzyce, styczeń 2015r.

**R.O.T. RECYCLING ODPADY TECHNOLOGIE S.C. 44-101 Gliwice, ul. Prymasa Wyszyńskiego 11 lok. 304
tel.: 032 231-43-97, fax: 032 332-45-86, kom. 603 933 809, rot@rotgliwice.pl
ING-Bank Śl. III o/Gliwice 19 1050 1298 1000 0002 0287 3550 - NIP: 631-19-70-703 - REGON: 273361976**

SPIS TREŚCI

strona

1. DANE OGÓLNE	7
1.1. Nazwa opracowania	7
1.2. Zleceniodawca.....	7
1.3. Autor opracowania.....	7
1.4. Podstawa opracowania.....	7
1.5. Cel i zadania opracowania.....	7
1.6. Krótka charakterystyka Gminy Gorzyce.....	8
2. PRAWNE ASPEKTY POSTĘPOWANIA Z WYROBAMI BUDOWLANYMI I ODPADAMI ZAWIERAJĄCYMI AZBEST	9
2.1. Uregulowania prawne – zmiana uregulowań w stosunku do poprzedniego programu	9
2.2. Rodzaje i klasyfikacja odpadów zawierających azbest	9
3. WŁAŚCIWOŚCI FIZYKOCHEMICZNE AZBESTU	10
4. ZASTOSOWANIE WYROBÓW BUDOWLANYCH ZAWIERAJĄCYCH AZBEST	12
4.1. Zastosowanie azbestu	12
4.2. Klasyfikacja wyrobów zawierających azbest.....	14
4.3. Zastosowanie wyrobów azbestowych w budownictwie mieszkaniowym.....	15
4.4. Zastosowanie wyrobów azbestowych w ciepłownictwie.....	16
5. OBOWIĄZKI WŁAŚCICIELI, ZARZĄDCÓW LUB UŻYTKOWNIKÓW - BEZPIECZNE UŻYTKOWANIE WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST	17
6. PROCEDURY - OBOWIĄZKI I POSTĘPOWANIE WŁAŚCICIELI ORAZ ZARZĄDCÓW PRZY UŻYTKOWANIU OBIEKTÓW I TERENÓW Z WYROBAMI ZAWIERAJĄCYMI AZBEST	18
6.1. Procedury.....	18
6.2. Ocena stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest.....	35
7. ZAGROŻENIA DLA LUDZI WYNIKAJĄCE Z OBECNOŚCI AZBESTU W ŚRODOWISKU	36
7.1. Deklaracja Brukselska.....	36
7.2. Źródła narażenia na działanie azbestu.....	37
7.3. Skutki narażenia na działanie pyłu azbestowego.....	37
8. PROGRAM OCZYSZCZANIA KRAJU Z AZBESTU NA LATA 2009 - 2032 ZAŁOŻENIA OGÓLNE	39
8.1. Krótka charakterystyka „Program Oczyszczania Kraju z Azbestu. na lata 2009-2032.”	39
8.2. Zakres zadań dla gminy i powiatu wynikający z POKA.....	40
9. PROGRAM USUWANIA AZBESTU Z TERENU WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO DO ROKU 2032	41
9.1. Stan aktualny użytkowania wyrobami zawierającymi azbest i gospodarka odpadami azbestowymi w województwie śląskim.....	41
9.2. Stan aktualny użytkowania wyrobami zawierającymi azbest i gospodarka odpadami azbestowymi na terenie Gminy Gorzyce wg programu wojewódzkiego.....	42
9.3. Przewidywane zadania do realizacji w gospodarce odpadami zawierającymi azbest wg	

Programu wojewódzkiego śląskiego.....	43
10. DIAGNOZA AKTUALNEGO STANU UŻYTKOWANIA I USUWANIA WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST NA TERENIE GMINY GORZYCE.....	43
10.1. Wstęp.....	43
10.2. Określenie ilości wyrobów zawierających azbest z podziałem na poszczególne rodzaje oraz uwzględnieniem nieruchomości, na których występują - inwentaryzacja wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Gorzyce.....	46
10.3. Określenie stanu wyrobów zawierających azbest z podziałem na poszczególne rodzaje oraz stopień pilności ich usunięcia – ocena stanu technicznego.....	48
10.4. Baza azbestowa – dane dotyczące wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Gorzyce.....	63
10.5. Określenie dalszego sposobu gospodarki odpadami azbestowymi z uwzględnieniem ich transportu oraz możliwościami ich unieszkodliwiania.....	63
10.5.1. Obowiązki wykonawców prac związanych z usuwaniem wyrobów i odpadów zawierających azbest.....	63
10.5.2. Transport odpadów zawierających azbest.....	65
10.5.3. Możliwości i miejsca składowania odpadów zawierających azbest.....	66
11. ZADANIA SŁUŻĄCE REALIZACJI CELÓW PROGRAMU.....	67
12. HARMONOGRAM RZECZOWO – FINANSOWY REALIZACJI PROGRAMU.....	68
13. KOSZTY USUNIĘCIA WYROBÓW I ODPADÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST Z OBIEKTÓW OSÓB FIZYCZNYCH.....	69
14. ZARZĄDZANIE PROGRAMEM.....	72
14.1. Wstęp	72
14.2. Określenie wskaźników monitorowania i oceny skuteczności realizacji programu.....	72
14.3. Określenie sposobu monitorowania i zarządzania programem.....	73
15. FINANSOWE ASPEKTY REALIZACJI PROGRAMU - ŹRÓDŁA FINANSOWANIA... 	74
16. ANALIZA ODDZIAŁYWANIA PROGRAMU NA ŚRODOWISKO.....	74
17. WNIOSKI.....	75
18. ZAŁĄCZNIKI.....	76

SPIS TABEL

Tab.3.1.Charakterystyka właściwości fizykochemicznych wybranych odmian azbestu	11
Tab.4.1.Najważniejsze wyroby azbestowe i zawartość w nich azbestu.....	13
Tab.10.1.Osoby fizyczne – budynki mieszkalne i gospodarcze mieszkalne i gospodarcze, płyty azbestowo –cementowe faliste.....	46
Tab.10.2.Osoby fizyczne – budynki mieszkalne i gospodarcze płyty azbestowo –cementowe płaskie, karo.....	46
Tab.10.3.Łączną ilość zinwentaryzowanych wyrobów zawierających azbest zabudowanych na nieruchomościach osób fizycznych na terenie Gminy Gorzyce.....	47
Tab.10.4.Stopień pilności stanu wyrobów zawierających azbest, osoby fizyczne – budynki mieszkalne i gospodarcze, płyty azbestowo – cementowe, faliste i płaskie, karo.....	48
Tab.10.5.Wyniki inwentaryzacji. Osoby fizyczne – budynki mieszkalne i gospodarcze budynki mieszkalne i gospodarcze. Płyty azbestowo – cementowe faliste.....	49
Tab.10.6.Wyniki inwentaryzacji. Osoby fizyczne – budynki mieszkalne i gospodarcze budynki mieszkalne i gospodarcze. Płyty azbestowo – cementowe płaskie, karo.....	60
Tab.12.1.Harmonogram rzeczowo – finansowy realizacji programu.....	68
Tab.13.1.Szacunkowe koszty usunięcia wyrobów zawierających azbest z budynków mieszkalnych.....	70
Tab.13.2.Szacunkowe koszty usunięcia wyrobów zawierających azbest z budynków gospodarczych.....	70
Tab.13.3.Szacunkowe koszty usunięcia wyrobów zawierających azbest luzem.....	71
Tab.13.4.Szacunkowe koszty usunięcia wyrobów zawierających azbest z budynków mieszkalnych.....	71
Tab.14.1.Wskaźniki monitorowania i oceny skuteczności realizacji programu.....	73

SPIS RYSUNKÓW

Rys.10.1. Rysunek przedstawiający występowanie wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy Gorzyce.....	47
Rys.10.2. Rysunek przedstawiający procentowe występowanie azbestu na terenie Gminy Gorzyce....	48

1. DANE OGÓLNE

1.1. Nazwa opracowania

„PROGRAM USUWANIA WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST NA TERENIE GMINY GORZYCE”.

1.2. Zleceniodawca

GMINA GORZYCE z siedzibą w Gorzycach (44-350) przy ul. Kościelnej 15.

1.3. Autor opracowania

ROT RECYCLING ODPADY TECHNOLOGIE S.C., 44-101 Gliwice, ul. Prymasa Stefana Wyszyńskiego 11.

1.4. Podstawa opracowania

- Umowa nr FN. 3226.4.200.2014 z dnia 14.04.2014 r., oraz aneks nr 1 z dnia 28.08.2014r. i aneks nr 2 z dnia 12.12.2014r.
- Ustawa z dnia 27.04.2001 r. Prawo ochrony środowiska (tekst jednolity Dz. U. z 2013r. poz. 1232 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. z 2013r., poz. 21 z późn. zm),
- „Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032”, uchwała z dnia 15 marca 2010 r. ,
- Rozporządzenia i ustawy dotyczące bezpiecznego postępowania i ochrony przed azbestem i materiałami zawierającymi azbest.

1.5. Cel i zakres opracowania

Celem przedmiotowego programu jest kontynuowanie działań związanych z oczyszczeniem terenu Gminy Gorzyce z azbestu, tj. wyrobów budowlanych zawierających azbest jak również pozostałych wyrobów zawierających azbest i odpadów azbestowych w określonym horyzoncie czasowym.

Zakres programu obejmuje prawne aspekty postępowania z wyrobami budowlanymi i odpadami zawierającymi azbest, właściwości azbestu i zastosowanie wyrobów budowlanych zawierających azbest, zagrożenia dla ludzi wynikające z obecności azbestu w środowisku, zakres zadań dla gminy wynikający z „Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032”, skalę ilości i rodzaju wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy Gorzyce, inwentaryzację oraz określenie ilości wyrobów i odpadów zawierających azbest, kierunki działań organizacyjnych i finansowych, harmonogram realizacji programu oraz zarządzanie programem.

1.6. Krótka charakterystyka Gminy Gorzyce

Gmina Gorzyce zajmuje powierzchnię 64,47 km², co stanowi ok. 22,7 % terytorium powiatu wodzisławskiego i ok. 0,5% całego obszaru województwa śląskiego. W skład gminy Gorzyce wchodzi dwanaście sołectw:

1. Bełsznica,
2. Bluszczów,
3. Czyżowice,
4. Gorzyce,
5. Gorzyczki,
6. Kolonia Fryderyk,
7. Odra,
8. Olza,
9. Osiny,
10. Rogów
11. Turza Śląska,
12. Uchylsko.

Gminę zamieszkuje ponad 20 tys. mieszkańców.

Obszar gminy graniczy:

- od północy – z gminą Lubomia, z miastem Wodzisław Śląski,
- od wschodu – z gminą Godów i Mszana,
- od południa – z Republiką Czeską,
- od zachodu – z gminą Krzyżanowice.

Gmina leży na przecięciu ważnych szlaków komunikacyjnych, tzn. przy drodze krajowej oraz linii kolejowej łączącej przejście graniczne w Chałupkach z centrum konurbacji górnośląskiej Katowicami i dalej z Warszawą. Przez teren gminy przebiega także autostrada A1, stanowiąca ważne rozwiązanie komunikacyjne w kontekście krajowym i międzynarodowym.

2. PRAWNE ASPEKTY POSTĘPOWANIA Z WYROBAMI BUDOWLANymi I ODPADAMI ZAWIERAJĄCYMI AZBEST

2.1. Uregulowania prawne

Do aktów prawnych regulujących postępowanie z wyrobami i odpadami zawierającymi azbest należą ustawy, rozporządzenia i inne dokumenty dotyczące bezpiecznego postępowania i ochrony przed azbestem i materiałami zawierającymi azbest. Szczegółowy wykaz aktów prawnych jest dostępny - www.bazaazbestowa.gov.pl - w zakładce *Akty prawne*.

2.2. Rodzaje i klasyfikacja odpadów zawierających azbest

W wyniku demontażu, rozbiórki, wyburzeń, usunięcia wyrobów zawierających azbest z obiektów, budowl i urządzeń powstają odpady zawierające azbest.

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 27 września 2001 r. w sprawie katalogu odpadów (Dz. U. z 2001, Nr 112, poz. 1206) ściśle wymienia rodzaje odpadów zawierających azbest, które zostały zaliczone do odpadów niebezpiecznych.

W zależności od źródła powstawania w katalogu wymieniono 9 rodzajów odpadów zawierających azbest:

1. Kod **06 07 01*** Podgrupa: Odpady z produkcji, przygotowania, obrotu i stosowania chlorowców oraz z chemicznych procesów przetwórstwa chloru
rodzaj : Odpady azbestowe z elektrolizy
2. Kod **06 13 04*** Podgrupa: Odpady z innych nieorganicznych procesów chemicznych
rodzaj : Odpady z przetwarzania azbestu
3. Kod **10 11 81*** Podgrupa: Odpady z hutnictwa szkła
rodzaj : Odpady zawierające azbest
4. Kod **10 13 09*** Podgrupa: Odpady z produkcji spoiw mineralnych (w tym cementu, wapna i tynku) oraz z wytworzonych z nich wyrobów
rodzaj : Odpady zawierające azbest z produkcji elementów cementowo – azbestowych
5. Kod **15 01 11*** Podgrupa: Odpady opakowaniowe (włącznie z selektywnie gromadzonymi komunalnymi odpadami opakowaniowymi)
rodzaj : Opakowania z metali zawierające niebezpieczne porowate elementy wzmocnienia konstrukcyjnego (np. azbest), włącznie z pustymi pojemnikami ciśnieniowymi
6. Kod **16 01 11*** Podgrupa: Zużyte lub nienadające się do użytkowania pojazdy (włączając maszyny pozadrogowe), odpady z demontażu, przeglądu i konserwacji pojazdów (z wyłączeniem grup 13 i 14 oraz podgrup 16 06 i 16 08)
rodzaj : Okładziny hamulcowe zawierające azbest
7. Kod **16 02 12*** Podgrupa: Odpady urządzeń elektrycznych i elektronicznych
rodzaj : Zużyte urządzenia zawierające wolny azbest
8. Kod **17 06 01*** Podgrupa: Materiały izolacyjne oraz materiały konstrukcyjne

9. Kod 17 06 05*	rodzaj :	zawierające azbest
	Podgrupa:	Materiały izolacyjne zawierające azbest Materiały izolacyjne oraz materiały konstrukcyjne zawierające azbest
	rodzaj:	Materiały konstrukcyjne zawierające azbest

* - odpad niebezpieczny

3. WŁAŚCIWOŚCI FIZYKOCHEMICZNE AZBESTU

Przez azbest należy rozumieć grupę włóknistych krzemianów, naturalnych minerałów o budowie krystalicznej, tj.:

- azbest chryzotylowy - chryzotyl (azbest biały)
- azbest krokidolitowy - krokidolit (azbest niebieski)
- azbest amozytowy (gruenerytowy) - amozyt
- azbest antofilitowy - antofilit
- azbest termolitowy - termolit
- azbest aktynolitowy - aktynolit

Główne cechy azbestu to odporność na wysoką temperaturę i wysoka odporność na działanie środowiska agresywnego, chemicznego. Azbest odznacza się również wysoką wytrzymałością mechaniczną i wysoką odpornością na korozję.

Największe znaczenie ze względu na swoje właściwości posiadał azbest biały - chryzotyl i azbest niebieski - krokidolit.

Włóknisty charakter azbestu wraz z w/w cechami to główne właściwości fizyko-chemiczne, które pozwoliły na jego szerokie zastosowanie.

Włókna azbestu w zależności od odmiany azbestu mają długość kilku centymetrów i średnicę kilku milimetrów, osiągając wartości submikronowe.

Główne zastosowanie znalazł azbest biały - chryzotyl, azbest niebieski - krokidolit i azbest amozytowy. Biorąc pod uwagę różnicę w budowie włókien azbestu chryzotylowego i azbestu krokidolitowego oraz amozytowego, pył azbestu chryzotylowego jest mniej groźny od pyłu azbestu krokidolitowego i amozytowego w odniesieniu dla zdrowia ludzi. Włókna chryzotylu są znacznie dłuższe od krokidolitu i amozytu, natomiast średnica chryzotylu jest mniejsza od krokidolitu i amozytu. Włókna chryzotylu są „długie” i „miękkie”, natomiast krokidolitu i amozytu są „krótkie”, „twarde” i „grube”.

W tabeli 3.1 przedstawiono charakterystykę właściwości fizykochemicznych azbestu.

Tab.3.1. Charakterystyka właściwości fizykochemicznych wybranych odmian azbestu

Właściwości	Chryzotyl	Krocidolit	Amozyt
Barwa ¹⁾	biała do jasnozielonej, żółta	niebieska, lawendowa, zielona	brązowa, szara
Główny składnik chemiczny [%] ²⁾	SiO ₂ - 38 - 42 MgO - 38 - 42 Fe ₂ O ₃ - 0 - 5 FeO - 0 - 3	SiO ₂ - 38 - 42 MgO - 38 - 42 Fe ₂ O ₃ - 13 - 18 FeO - 3 - 21	SiO ₂ - 49 - 52 MgO - 5 - 7 Fe ₂ O ₃ - 0 - 5 FeO - 35 - 40
Struktura włókna ¹⁾	bardzo liczne włókna, łatwo rozdzielne	włókniste	blaszkowate, grube
Długość włókien [mm] ³⁾	0,2 - 200	0,2 - 17	0,4 - 40
Średnica włókien [mm] ³⁾	0,03 - 0,08	0,06 - 1,2	0,15 - 1,5
Powierzchnia [m ² /mg] ³⁾	10 - 27	2 - 15	1 - 6
Gęstość [g/cm ³] ²⁾	2,55	3,3 - 3,5	3,4 - 3,5
Temperatura rozkładu [°C] ²⁾	450 - 800	400 - 800	600 - 900
Temperatura topnienia [°C] ²⁾	1515	1170	1395
Twardość wg Mosha ³⁾	2,5 - 4,0	4,0	5,5 - 6,0
Odporność na kwasy ³⁾	bardzo słaba	dobra	dość dobra
Odporność na zasady ³⁾	bardzo dobra	dobra	Dobra
Tekstura ²⁾	elastyczna, jedwabista i twarda	elastyczna do łamliwej	łamliwa

Źródło: ¹⁾ Szymczykiewicz K.: Uwaga azbest, IWZZ Warszawa 1989, s. 10 - 12.

²⁾ Wytyczne szacowania ryzyka zdrowotnego dla czynników rakotwórczych, IMP, Łódź 1997, s. 7.

³⁾ Poradnik gospodarki odpadami, Verlag Dashofer, Warszawa 2006, tab. 4.5.5.2/1.

4. ZASTOSOWANIE WYROBÓW BUDOWLANYCH ZAWIERAJĄCYCH AZBEST

4.1. Zastosowanie azbestu

Właściwości fizykochemiczne azbestu powodowały, że był stosowany w wyrobach budowlanych, energetyce, przemyśle chemicznym i transporcie. Do najważniejszych wyrobów azbestowych należą⁴:

1. Wyroby azbestowo-cementowe produkowane z azbestów chryzotylowego i amfibolowych, takie jak: płyty faliste, obudowy, płyty Karo, płyty warstwowe, rury ciśnieniowe, płyty okładzinowe i elewacyjne zawierające od 10 do 35 % azbestu. Wyroby te są ogniotrwałe, odporne na korozję i gnicie, wytrzymałe na działania mechaniczne.
2. Wyroby izolacyjne stosowane do izolacji kotłów parowych, wymienników ciepła, zbiorników, przewodów rurowych, a także ubrań i tkanin ognioodpornych. Należą do nich: wata, włóknina, sznury, przędza, tkaniny termoizolacyjne, taśmy. Zawierają one, w zależności od przeznaczenia, od 75 do 100 % azbestu, głównie chryzotyłu.
3. Wyroby uszczelniające: tektury, płyty azbestowo-kauczukowe, szczeliwa plecione. Najbardziej powszechnymi wyrobami uszczelniającymi były płyty azbestowo-kauczukowe, które charakteryzują się odpornością na podwyższoną temperaturę, wytrzymałością na ściskanie, nieznacznym odkształceniem trwałym, dobrą elastycznością. Płyty mogą być zbrojone. Szczeliwa plecione były stosowane do uszczelniania części pracujących w wysokich temperaturach, a także w środowisku wody, pary wodnej, gazów obojętnych i aktywnych, kwasów organicznych i nieorganicznych, smarów, olejów, rozpuszczalników, gazów spalinowych, ługów, roztworów soli.
4. Wyroby cierne, takie jak: okładziny cierne i taśmy hamulcowe, stosowane do różnego typu hamulców. Azbest chryzotylowy stosowany do ich produkcji chronił elementy robocze przed zbytnim przegrzaniem.
5. Wyroby hydroizolacyjne: lepiki asfaltowe, kity uszczelniające, asfalty drogowe uszlachetnione, zaprawy gruntujące, papa dachowa, płytki podłogowe, zawierające od 20 do 40 % azbestu.

Poza tym azbest stosowany był w przemyśle piwowarskim i farmaceutycznym do filtracji, jako wypełniacz do lakierów, do izolacji przewodów grzewczych.

Źródło⁴ Szymczykiewicz K.: Uwaga azbest, IWZZ Warszawa 1989, s. 10 - 12.

Tab. 4.1. Najważniejsze wyroby azbestowe i zawartość w nich azbestu ⁵⁾

Wyroby	Przybliżona zawartość azbestu [% wag]	Rodzaj azbestu	Uwagi
Wyroby azbestowo-cementowe stosowane w budownictwie	10 - 15	chryzotyl amozyt krokidolit	kompozycje azbestowe (związane) z cementem portlandzkim
Wyroby azbestowo-cementowe obejmujące rury ciśnieniowe, kanalizacyjne i wodociągowe	12 - 15	chryzotyl krokidolit amozyt	kompozycje azbestowe (związane) z cementem portlandzkim
Ognioodporne płyty izolacyjne	25 - 40	amozyt chryzotyl	kompozycje azbestowe (związane) z cementem portlandzkim lub z uwodnionym krzemianem wapnia albo też z zasadowym węglanem magnezu
Wyroby izolacyjne łącznie izolacjami natryskowymi	12 - 100	amozyt chryzotyl krokidolit	luźne mieszaniny włókien azbestowych z materiałami nieorganicznymi: z cementem, gipsem., z krzemianem wapnia, węglanem magnezu, ziemią okrzemkową
Złącza i uszczelki	25 - 85	chryzotyl krokidolit	kompozycje azbestowe (związane) z elastomerami, włókiennicze wyroby azbestowe plecione
Materiały cierne, wyroby włókiennicze	65 - 100	chryzotyl krokidolit	włókiennicze wyroby azbestowe takie jak przędza, rowingi, ubranie, taśmy, węże
Płytki i wykładziny podłogowe	5 - 7,5	chryzotyl	kompozycje azbestowe (związane) z gumą termoplastyczną
Wyroby z mas plastycznych i obudowy akumulatorów	55 - 70	chryzotyl	kompozycje azbestowe (związane) z gumą termoplastyczną i gumą termoodporną
Wypełniacze, wzmocnienia i wyroby z nich produkowane (wojłok, karton, papier, filtry do wina i piwa, kity, kleje, powłoki ochronne itp.)	25 - 98	chryzotyl krokidolit	kompozycje azbestowe (związane) z różnymi masami plastycznymi lub z masami bitumicznymi

Źródło:⁵⁾ Wytyczne szacowania ryzyka zdrowotnego dla czynników rakotwórczych, IMP, Łódź 1997, s. 11.

4.2. Klasyfikacja wyrobów zawierających azbest

Wyroby zawierające azbest klasyfikowane są w dwóch klasach przyjmując, jako kryterium zawartość azbestu, stosowane spoiwo oraz gęstość objętościową wyrobu.

Klasa I obejmuje wyroby o gęstości objętościowej mniejszej od 1000 kg/m³ definiowane, jako „miękkie”, zawierające powyżej 20% (do 100%) azbestu. Wyroby te łatwo ulegają uszkodzeniom mechanicznym, czemu towarzyszy znaczna emisja włókien azbestu do otoczenia. Najczęściej stosowanymi w tej klasie były wyroby tekstylne z azbestu używane przez pracowników w celach ochronnych, koce gaśnicze, szczeliwa plecione, tektury uszczelkowe m.in. w sprzęcie AGD, płytki podłogowe PCW oraz materiały i wykładziny cierne. Ocena wielkości produkcji wymienionych wyrobów oraz ilości aktualnie użytkowanych jest niemożliwa do przeprowadzenia.

Klasa II obejmuje wyroby o gęstości objętościowej powyżej 1000 kg/m³ definiowane, jako „twarde”, zawierające poniżej 20% azbestu. W wyrobach tych włókna azbestowe są mocno związane, a w przypadku mechanicznego uszkodzenia (np. pęknięcia) ma miejsce stosunkowo niewielka emisja azbestu do otoczenia w porównaniu z wyrobami klasy I. Natomiast niebezpieczeństwo dla zdrowia ludzi i środowiska stwarza mechaniczna obróbka tych wyrobów (cięcie, wiercenie otworów) oraz rozbijanie w wyniku zrzucania z wysokości w trakcie prac remontowych. Z zaliczanych do tej klasy wyrobów najbardziej w Polsce rozpowszechnione są płyty azbestowo-cementowe faliste oraz płyty azbestowo-cementowe „karo” stosowane, jako pokrycia dachowe, szczególnie na terenach wiejskich oraz płyty płaskie wykorzystywane, jako elewacje w budownictwie wielokondygnacyjnym na osiedlach miejskich. W znacznie mniejszych ilościach produkowane i stosowane były inne wyroby azbestowo - cementowe, z których należy wymienić przede wszystkim rury służące do wykonywania instalacji wodociągowych i kanalizacyjnych oraz w budownictwie, jako przewody kominowe i zsypy.⁶

⁶ Źródło⁶ „Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski” 2002r. Ministerstwo Gospodarki.

4.3. Zastosowanie wyrobów azbestowych w budownictwie mieszkaniowym

Do zastosowania w budownictwie mieszkaniowym wyrobów twardych (azbestocement - 10 - 15 % zawartości azbestu) należy zaliczyć:

- elewacje ścian,
- pokrycia dachowe,
- rury azbestowo-cementowe,
- materiały ognioochronne do konstrukcji budynków.

Do prac elewacyjnych stosowano m.in. następujące materiały:

Płyty azbestowo-cementowe, prasowane płaskie okładzinowe typu Acekol

Do prac dachowych stosowano następujące materiały:

Płyty faliste, azbestowo-cementowe. Płyty prasowane typu Karo

Rury azbestowo-cementowe stosowano, jako:

- rury ciśnieniowe - wodociągowe (woda pitna),
- rury (grawitacyjne) kanalizacyjne - ścieki bytowo-gospodarcze.

Stosowanymi materiałami ognioochronnymi (wyroby twarde i wyroby miękkie zawierające azbest) do konstrukcji budynków były ⁷:

- płyty ognioochronne „Sokalit”.
- płyty ognioochronne „Pyral”.
- tynki z dodatkiem azbestu,
- natryski masy ognioochronnej z azbestem na konstrukcje budynków.

Zastosowanie płyt ognioochronnych z „Sokalitu”:

„LIPSK I”

- sufit podwieszony na wszystkich kondygnacjach wykonany z „Sokalitu”.
- słupy i rygle obudowane „Sokalitem”.

- ściany osłonowe od I do V piętra: od zewnątrz szkło hartowane, pustka powietrzna, płyta „Sokalit”, wełna mineralna,
 - obudowa szybów dźwigowych od wewnątrz - płyty z „Sokalitu”,
 - całość klatki schodowej obudowana płytą „sokalitową”.
- „LIPSK II”
- sufit podwieszony z płyty gipsowej, jedynie na poziomie piwnicy, w suficie płyty „sokalitowe”,
 - osłona belek stalowych stropu „Sokalitem”, osłona słupów i rygli na antresoli z „Sokalitu”,
 - obudowa szybów dźwigowych: od wewnątrz - płyty „sokalitowe” - na poziomie parteru, płyty gipsowe ogniochronne w wyższych kondygnacjach ⁷.

Tynki z dodatkiem azbestu oraz natryskowe masy ogniochronne stosowane były, jako izolacje termiczne (ognioodporne) i akustyczne w obiektach użyteczności publicznej (sale koncertowe, sale kinowe).

4.4. Zastosowanie wyrobów azbestowych w ciepłownictwie

Jako wyroby twarde zawierające azbest stosowane w ciepłownictwie można wymienić:

- rury ciśnieniowe (woda pitna) - rury cementowo azbestowe
- rury kanalizacyjne (grawitacyjne), kanalizacja wewnętrzna.

Jako wyroby miękkie stosowane w ciepłownictwie można wymienić:⁷

- szczeliwa azbestowo-kauczukowe o nazwie „Polonit” i „Gambit” (od nazw producentów),
- płaszcze azbestowo-cementowe o zawartości azbestu pow. 50% i płaszcze azbestowo-gipsowe,
- sznury i tektura azbestowe.

Szczeliwa azbestowo-kauczukowe („Polonit”) stosowano, jako płyty i uszczelki do połączeń armatury prowadzącej wodę o wysokich parametrach lub parę, gazy obojętne i aktywne, roztwory soli nieorganicznych i organicznych. Szczeliwa azbestowo-kauczukowe („Gambit”) stosowano, jako płyty i uszczelki do uszczelniania stałych elementów maszyn

i urządzeń pracujących w środowiskach, w których występuje para wodna, woda i wysoka temperatura do 500°C.

Źródło⁷ Wojciechowska-Piskorska H., Skucza L.: Ochrona przed azbestem, ODiDKo, Gdańsk 2000, s. 28 - 30.

5. OBOWIĄZKI WŁAŚCICIELI, ZARZĄDCÓW LUB UŻYTKOWNIKÓW - BEZPIECZNE UŻYTKOWANIE WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST

Do obowiązków właścicieli, zarządców lub użytkowników nieruchomości w zakresie bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest należy:

- dokonanie przeglądu technicznego obiektów i urządzeń budowlanych lub instalacji przemysłowych wraz z identyfikacją rodzaju azbestu i sporządzeniem „Oceny stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest” (zgodnie Rozporządzeniem Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004r. (Dz. U. z 2004r. Nr 71, poz. 649 z późn. zm.),
- przedłożenie wyników inwentaryzacji (jako informacja) marszałkowi województwa (przedsiębiorca), odpowiednio wójtowi, burmistrzowi lub prezydentowi miasta (osoby fizyczne nie będące przedsiębiorcami), (zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Gospodarki z dnia 13 grudnia 2010r (Dz. U. z 2011r. Nr 8, poz. 31),
- sporządzenie (corocznie) planu kontroli jakości powietrza obejmującej pomiar stężenia azbestu, (zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Gospodarki z dnia 13 grudnia 2010r. Dz. U. z 2011r. Nr 8, poz. 31),
- podjęcie decyzji o usuwaniu azbestu,
- zgłoszenie właściwemu organowi architektoniczno-budowlanemu prac polegających na zabezpieczeniu lub usuwaniu wyrobów zawierających azbest (na co najmniej 30 dni przed ich rozpoczęciem, a w zgłoszeniu określa się, że zabezpieczanie lub usuwanie wyrobów budowlanych zawierających azbest wykona firma specjalistyczna posiadająca zatwierdzony decyzją program gospodarki odpadami,
- dokonanie wyboru wykonawcy prac prowadzącego zabezpieczanie wyrobów zawierających azbest (wyłącznie wykonawca prac spełniający wymogi w tym zakresie, wymogi jak dla wykonawcy prac polegających na usuwaniu wyrobów zawierających azbest),
- opracowanie instrukcji bezpiecznego postępowania z wyrobami zawierającymi azbest,
- oznakowanie miejsc, pomieszczeń, instalacji lub urządzeń, w których jest wykorzystywany azbest lub wyroby zawierające azbest,
- oznakowanie miejsc, pomieszczeń, instalacji lub urządzeń zawierających azbest lub wyroby zawierające azbest.

6. PROCEDURY - OBOWIĄZKI I POSTĘPOWANIE WŁAŚCICIELI ORAZ ZARZĄDCÓW PRZY UŻYTKOWANIU OBIEKTÓW I TERENÓW Z WYROBAMI ZAWIERAJĄCYMI AZBEST

6.1. Procedury

Ministerstwo Gospodarki w „Poradniku dla użytkowników wyrobów azbestowych ” zaproponowało procedury dotyczące postępowania z wyrobami i odpadami zawierającymi azbest:

Grupa I. Procedury obowiązujące właścicieli i zarządzających obiektami, instalacjami lub urządzeniami zawierającymi azbest lub wyroby zawierające azbest.

Procedura 1. Obowiązki i postępowanie właścicieli oraz zarządców, przy użytkowaniu obiektów i terenów z wyrobami zawierającymi azbest.

Procedura 2. Obowiązki i postępowanie właścicieli i zarządców, przy usuwaniu wyrobów zawierających azbest z obiektów lub terenów.

Grupa II . Procedury obowiązujące wykonawców prac polegających na usuwaniu wyrobów zawierających azbest – wytwórców odpadów niebezpiecznych.

Procedura 3. Postępowanie przy pracach przygotowawczych do usuwania wyrobów zawierających azbest.

Procedura 4. Prace polegające na usuwaniu wyrobów zawierających azbest, wytwarzaniu odpadów niebezpiecznych, wraz oczyszczeniem obiektu, terenu, instalacji.

Grupa III. Procedura obowiązująca prowadzących działalność w zakresie transportu odpadów niebezpiecznych zawierających azbest.

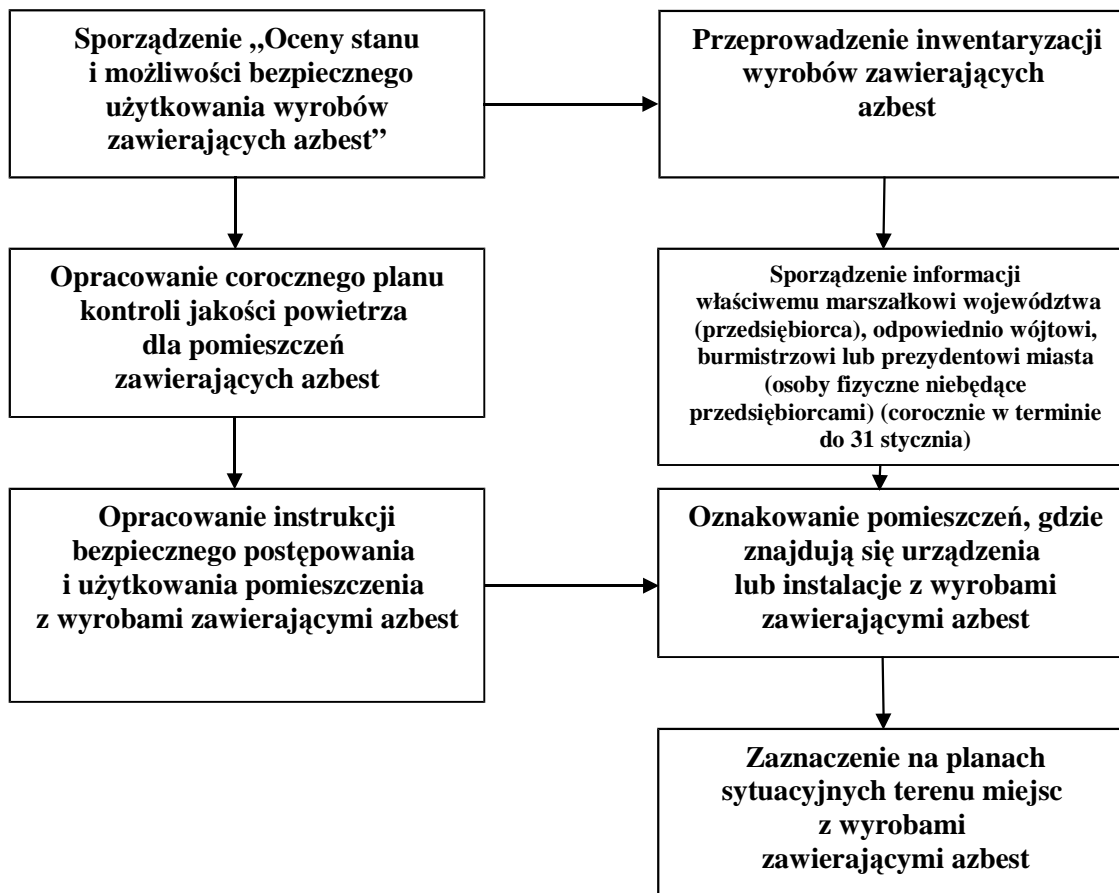
Procedura 5. Przygotowanie i transport odpadów niebezpiecznych zawierających azbest.

Grupa IV. Procedura obowiązująca zarządzających składowiskami odpadów niebezpiecznych zawierających azbest.

Procedura 6. Składowanie odpadów na składowiskach lub wydzielonych kwaterach przeznaczonych do wyłącznego składowania odpadów zawierających azbest.

Procedura 1

Obowiązki i postępowanie właścicieli oraz zarządców przy użytkowaniu obiektów i terenów z wyrobami zawierającymi azbest.

Cel procedury

Celem procedury jest przedstawienie zakresu obowiązków i zasad postępowania właścicieli i zarządców budynków, budowli, instalacji lub urządzeń oraz terenów, gdzie znajduje się azbest lub wyroby zawierające azbest. Procedura dotyczy bezpiecznego ich użytkowania.

Zakres procedury

Zakres procedury obejmuje cały okres, w którym budynek, budowla, instalacja lub urządzenie przemysłowe oraz teren, niezależnie od ich wielkości lub stanu, charakteryzuje się tym, że znajdują się tam wyroby zawierające azbest.

Opis szczegółowy

Właściciel lub zarządca budynku, budowli, instalacji lub urządzenia technicznego oraz terenu, gdzie znajdują się wyroby zawierające azbest, ma obowiązek sporządzenia - w 1 egzemplarzu „Oceny stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest”. Właściciele lub zarządcy, którzy spełnili ten obowiązek wcześniej – sporządzają następne oceny w terminach wynikających z warunków poprzedniej oceny, tzn.:

- po 5-u latach, jeżeli wyroby zawierające azbest są w dobrym stanie technicznym i nieuszkodzone,
- po roku, jeżeli z oceny wynika II stopień pilności.

Wyroby, które uzyskały lub posiadają duże i widoczne uszkodzenia – powinny zostać bezzwłocznie usunięte.

Z przeprowadzonej kontroli okresowej egzemplarz oceny właściciel lub zarządca zobowiązany jest przechować łącznie z dokumentacją budynku, budowli, instalacji lub urządzenia przemysłowego oraz terenu –

do czasu sporządzenia następnej oceny. Właściciel lub zarządca obowiązany jest do przeprowadzenia inwentaryzacji (spisu z natury) wyrobów zawierających azbest. Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Gospodarki z dnia 13 grudnia 2010 r. (Dz. U. 2011 nr 8 poz. 31) w sprawie wymagań w zakresie wykorzystywania wyrobów zawierających azbest oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których były lub są wykorzystywane wyrobów zawierające azbest - informacje o wyrobach zawierających azbest, właściciel, zarządca lub użytkownik sporządza w dwóch egzemplarzach:

- jeden egzemplarz przedkłada w formie pisemnej właściwemu marszałkowi województwa,
- drugi egzemplarz przechowuje przez okres jednego roku, do czasu sporządzenia następnej informacji.

Osoby fizyczne niebędące przedsiębiorcami przedkładają informacje odpowiednio wójtowi, burmistrzowi lub prezydentowi miasta.

Wzory informacji według załącznika nr 3 - Informacja o wyrobach zawierających azbest.

Informacje przedkłada się corocznie, celem wykazania ewentualnych zmian w ilości posiadanych wyrobów zawierających azbest, co pozwoli na ocenę zagrożenia dla ludzi i środowiska w danym rejonie.

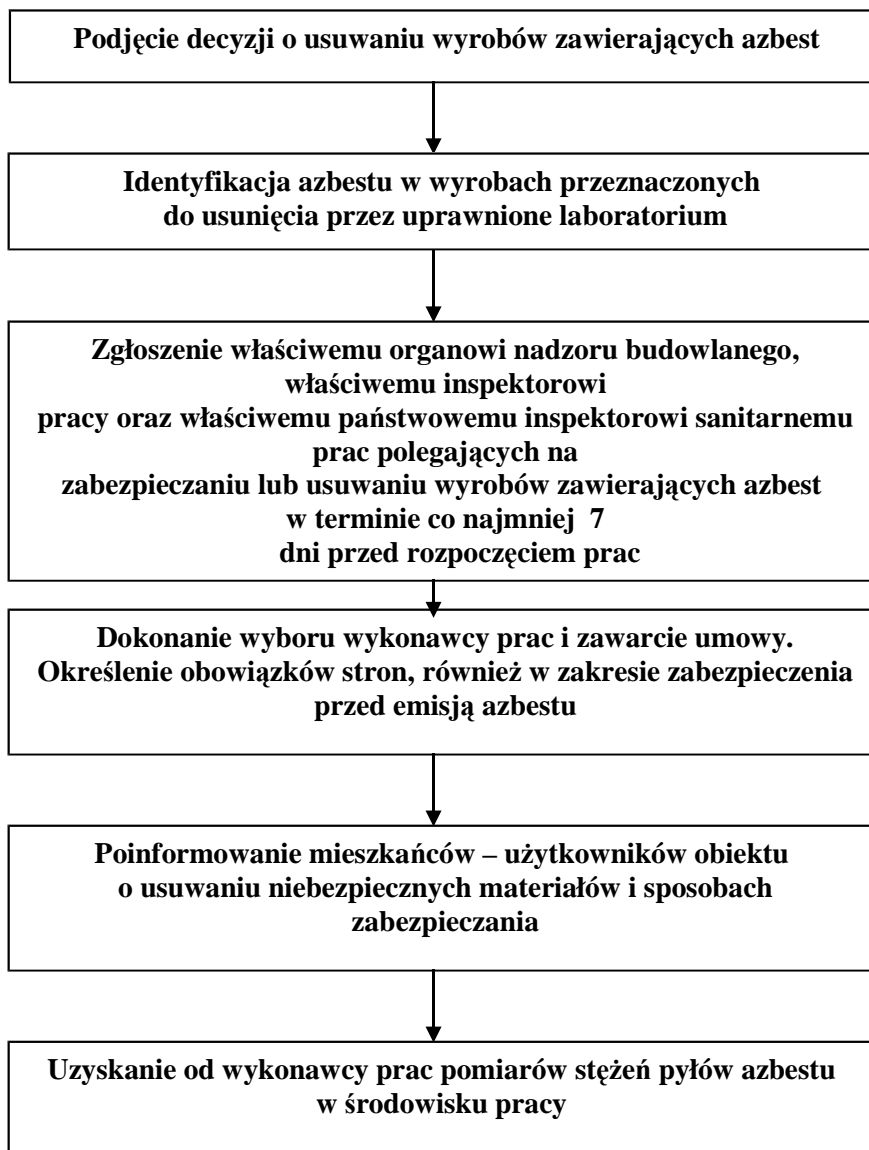
Właściciel lub zarządca budynku, budowli, instalacji lub urządzenia oraz terenu, gdzie występują wyroby zawierające azbest, ma ponadto obowiązki:

- oznakowania pomieszczeń, gdzie znajdują się urządzenia lub instalacje z wyrobami zawierającymi azbest – odpowiednim znakiem ostrzegawczym dla azbestu,
- opracowania i wywieszenia na widocznym miejscu instrukcji bezpiecznego postępowania i użytkowania pomieszczenia z wyrobami zawierającymi azbest,
- zaznaczenia na planie sytuacyjnym terenu miejsc z wyrobami zawierającymi azbest.

Ponadto, jeżeli w budynku, budowli, instalacji lub urządzeniu oraz na terenie znajdują się wyroby zawierające azbest o gęstości objętościowej mniejszej niż 1000 kg/m^3 (tzw. „miękkie”) lub, jeżeli wyroby zawierają azbest krokidolit, a także, jeżeli te wyroby znajdują się w zamkniętych pomieszczeniach, lub istnieje uzasadniona obawa dużej emisji azbestu do środowiska – właściciel lub zarządca powinien opracować plan kontroli jakości powietrza (monitoringu), a jego wyniki uwzględnić przy dalszej eksploatacji lub usuwaniu wyrobów zawierających azbest.

Procedura 2.

Obowiązki i postępowanie właścicieli i zarządców przy usuwaniu wyrobów zawierających azbest z obiektów lub terenów.

Cel procedury

Celem procedury jest przedstawienie zakresu obowiązków i postępowania właścicieli, zarządców budynków, budowli, instalacji lub urządzeń oraz terenów z wyrobami zawierającymi azbest – przed i w czasie wykonywania prac usuwania lub zabezpieczania takich wyrobów.

Zakres procedury

Zakres procedury obejmuje okres od podjęcia decyzji o zabezpieczeniu lub usuwaniu wyrobów zawierających azbest,

Opis szczegółowy

Właściciel lub zarządca budynku, budowli, instalacji lub urządzenia oraz terenu, gdzie znajduje się azbest lub wyroby zawierające azbest, powinien dokonać identyfikacji rodzaju i ilości azbestu w wyrobach, przez uprawnione do takich prac laboratorium. Identyfikacja azbestu powinna nastąpić w okresie użytkowania

wyrobów, jeszcze przed rozpoczęciem wykonywania prac zabezpieczenia lub usuwania takich wyrobów, o ile informacja ta, nie jest podana w innych dokumentach budowy przedmiotowego obiektu.

Identyfikacja azbestu jest obowiązkiem właściciela lub zarządcy, wynikającym z tytułu własności oraz odpowiedzialności prawnej, dotyczącej ochrony osób trzecich od szkód mogących wynikać z nieodpowiedniej eksploatacji przedmiotu stanowiącego własność. Wyniki identyfikacji azbestu powinny być uwzględniane przy:

- sporządzaniu „Oceny...”,
- sporządzaniu informacji dla właściwego marszałka województwa i odpowiednio dla wójta, burmistrza, prezydenta miasta,
- zawieraniu umowy na wykonanie prac zabezpieczania lub usuwania wyrobów zawierających azbest z wykonawcą tych prac – wytwarzającym odpady niebezpieczne.

Właściciel lub zarządca może zlecić innym – odpowiednio przygotowanym osobom lub podmiotom prawnym – przeprowadzenie czynności wykonania identyfikacji azbestu w wyrobach. W każdym przypadku powinno to mieć miejsce przed rozpoczęciem prac zabezpieczenia lub usuwania wyrobów zawierających azbest.

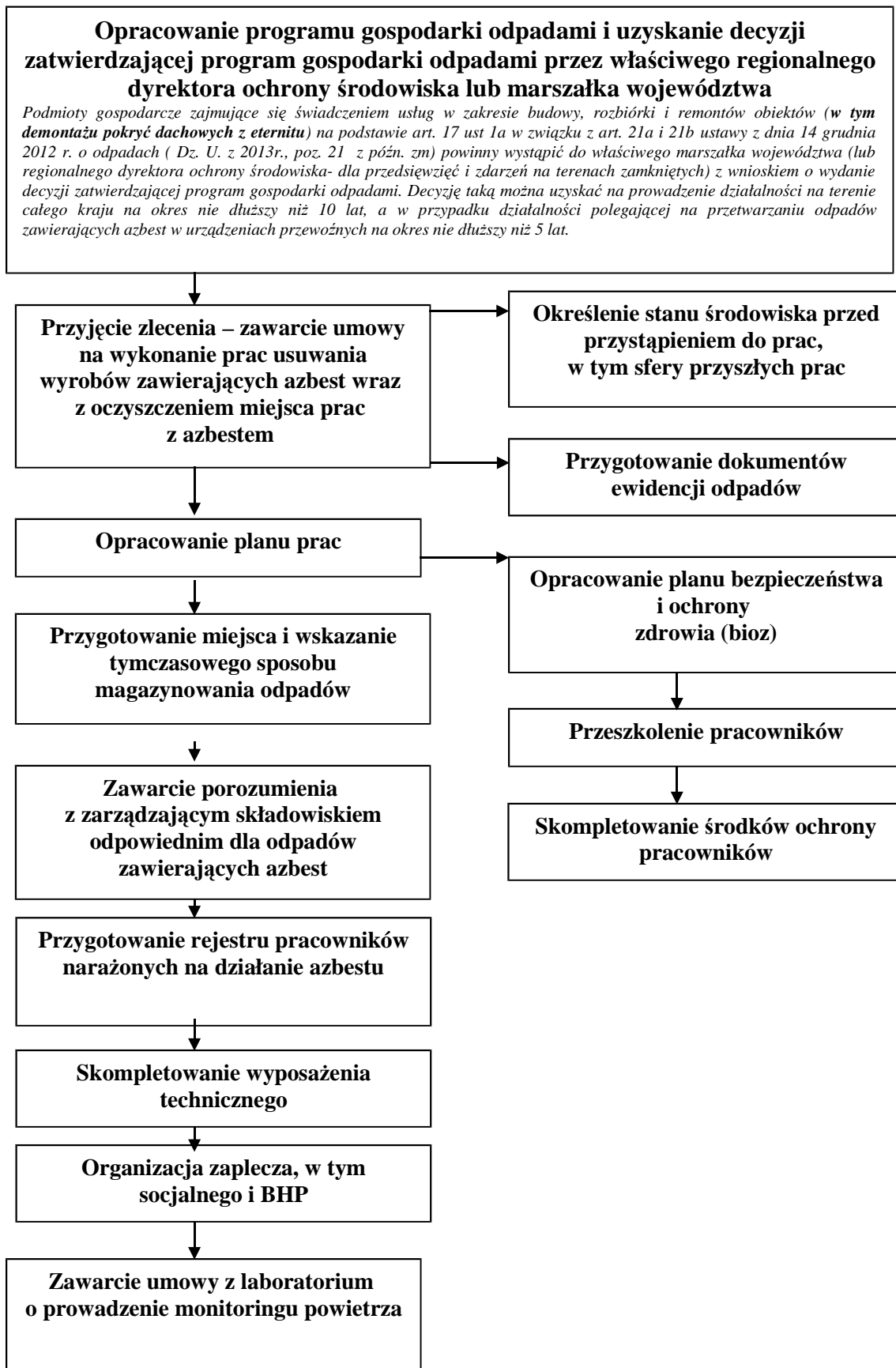
Właściciel lub zarządca budynku, budowli, instalacji lub urządzenia oraz terenu z wyrobami zawierającymi azbest, ma obowiązek dopełnienia wymogów wynikających z przepisów ustawy – Prawo budowlane tj. uzyskania pozwolenia na budowę lub złożenia z odpowiednim wyprzedzeniem wniosku zgłoszenia robót budowlanych. Wniosek powinien być sporządzony z uwzględnieniem przepisów wynikających z art. 30 ust. 7 ustawy – Prawo budowlane. Zatajenie informacji o występowaniu azbestu w wyrobach, które będą przedmiotem prac remontowo budowlanych skutkuje – na podstawie ustawy - Prawo ochrony środowiska – odpowiedzialnością prawną. Po dopełnieniu obowiązków formalnoprawnych, właściciel lub zarządca dokonuje wyboru wykonawcy prac - wytwórcy odpadów niebezpiecznych. Zawiera umowę na wykonanie prac zabezpieczenia lub usuwania wyrobów zawierających azbest oraz oczyszczenia budynku, budowli, instalacji lub urządzenia oraz terenu z azbestu. W umowie powinny być jasno sprecyzowane obowiązki stron, również w zakresie zabezpieczenia przed emisją azbestu w czasie wykonywania prac.

Niezależnie od obowiązków wykonawcy prac, właściciel lub zarządca powinien poinformować mieszkańców lub użytkowników budynku, budowli, instalacji lub urządzenia oraz terenu, o usuwaniu niebezpiecznych materiałów zawierających substancje stwarzające szczególne zagrożenie dla ludzi oraz o sposobach zabezpieczenia przed tą szkodliwością.

Na końcu właściciel lub zarządca powinien uzyskać od wykonawcy prac, pisemne oświadczenie o prawidłowości wykonania robót i oczyszczenia z azbestu oraz uzyskać od wykonawcy prac pomiarów stężeń pyłów azbestu w środowisku pracy.

Procedura 3.

Postępowanie przy pracach przygotowawczych do usuwania wyrobów zawierających azbest.

Cel procedury

Celem procedury jest przedstawienie zasad postępowania podczas prac przygotowawczych do zabezpieczania lub usuwania wyrobów zawierających azbest.

Zakres procedury

Zakres procedury obejmuje całokształt prac oraz postępowania dotyczącego przygotowania do zabezpieczenia lub usuwania wyrobów zawierających azbest.

Opis szczegółowy

W rozumieniu przepisów ustawy o odpadach wytwórca odpadów, który prowadzi działalność polegającą na świadczeniu usług w zakresie budowy, rozbiórki, remontu obiektów, czyszczenia zbiorników lub urządzeń oraz sprzątkania, konserwacji i napraw, a także przetwarzania odpadów zawierających azbest w urządzeniach przewoźnych, jest obowiązany do uzyskania decyzji zatwierdzającej program gospodarki odpadami.

Wytwórcę odpadów obowiązuje postępowanie określone przepisami ustawy o odpadach. Podstawową czynnością dla przedsiębiorcy, który zamierza podjąć działalność w zakresie wytwarzania odpadów zawierających azbest jest opracowanie programu gospodarki odpadami.

Wytwórca odpadów, który jednocześnie prowadzi działalność w zakresie rozbiórki i remontów obiektów, w wyniku, której powstają odpady zawierające azbest i który przetwarza te odpady w urządzeniach przewoźnych, jest obowiązany do uzyskania jednej decyzji zatwierdzającej program gospodarki odpadami, obejmującej odpady powstające w wyniku rozbiórki i remontów oraz odpady powstałe w wyniku eksploatacji urządzeń przewoźnych do przetwarzania odpadów zawierających azbest.

Program gospodarki odpadami dołączony do wniosku o wydanie decyzji zatwierdzającej program, powinien zawierać:

- wyszczególnienie rodzajów odpadów przewidzianych do wytwarzania, z uwzględnieniem ich podstawowego składu chemicznego i właściwości;*
- określenie ilości odpadów poszczególnych rodzajów przewidzianych do wytwarzania*
- w ciągu roku;*
- wskazanie sposobów zapobiegania powstawaniu odpadów lub ograniczania ilości odpadów i ich negatywnego oddziaływania na środowisko;*
- opis dalszego sposobu gospodarowania odpadami, z uwzględnieniem zbierania, transportu, odzysku i unieszkodliwiania odpadów;*
- wskazanie miejsca i sposobu oraz rodzaju magazynowanych odpadów.*

Po dopełnieniu obowiązków wynikających z ogólnych zasad postępowania wykonawca prac uprawniony jest do przyjęcia zlecenia i zawarcia umowy na wykonanie prac zabezpieczenia lub usuwania wyrobów zawierających azbest, wraz z oczyszczaniem miejsca prac z azbestem. Dla prawidłowego zawarcia umowy koniecznym jest określenie stanu środowiska przed przystąpieniem do prac, w tym strefy przyszłych prac. Pozwoli to na określenie stopnia narażenia na azbest w miejscu pracy oraz prawidłowe przygotowanie planu prac.

Plan pracy powinien być sporządzony zgodnie ze stosownymi przepisami i zawierać m.in.:

- określenie miejsca wykonywania prac oraz charakteru prac i przewidywanego czasu ich trwania,*
- określenie rodzaju azbestu w wyrobach przeznaczonych do usunięcia,*
- aktualną „Ocenę stanu...”,*
- przewidywaną ilość wytwarzanych odpadów do usunięcia,*
- ustalenie odpowiednich sposobów usuwania wyrobów zawierających azbest,*
- określenie rodzajów i metod pracy, z uwzględnieniem technicznych środków,*
- określenie sposobów eliminowania lub ograniczenia uwalniania się pyłu azbestu do powietrza,*

-
- zapewnienie pracownikom niezbędnej ochrony zdrowia i bezpieczeństwa pracy,
 - charakterystykę środków ochronnych użytych do ochrony pracowników i innych osób znajdujących się w miejscu pracy.

Następnie powinien zostać opracowany plan bezpieczeństwa i ochrony zdrowia, "plan bioz", obejmujący m.in.:

- informacje dotyczące przewidywanych zagrożeń, występujących podczas realizacji robót budowlanych, określające skalę i rodzaje zagrożeń oraz miejsce i czas ich wystąpienia,
- informacje o wydzieleniu i oznakowaniu miejsc prowadzenia robót budowlanych, stosownie do rodzaju zagrożenia,
- informacje o sposobie prowadzenia instruktażu pracowników przed przystąpieniem do realizacji robót szczególnie niebezpiecznych, w tym: określenie zasad postępowania w przypadku wystąpienia zagrożenia, konieczność stosowania przez pracowników środków ochrony indywidualnej, zasady bezpośredniego nadzoru nad pracami szczególnie niebezpiecznymi, przez wyznaczone w tym celu osoby,
- określenie sposobu przechowywania i przemieszczania materiałów, wyrobów, substancji oraz preparatów niebezpiecznych na terenie budowy,
- wskazanie środków technicznych i organizacyjnych, zapobiegających niebezpieczeństwom wynikającym z wykonywania robót budowlanych w strefach szczególnego zagrożenia zdrowia lub w ich sąsiedztwie.

Pracodawca jest obowiązany zapoznać pracowników lub ich przedstawicieli z planem prac, szczególnie w zakresie bezpieczeństwa i ochrony zdrowia.

Wykonawca prac jest obowiązany przeszkolić wszystkie osoby pozostające w kontakcie z azbestem, pracowników bezpośrednio zatrudnionych, kierujących i nadzorujących prace w zakresie zasad bezpieczeństwa i higieny pracy przy postępowaniu z wyrobami zawierającymi azbest i ich odpadami. Szkolenie powinno być przeprowadzone zgodnie z przepisami, oraz przez upoważnione instytucje i potwierdzone odpowiednim świadectwem lub zaświadczeniem.

Pracodawca jest obowiązany do zapewnienia pracownikom odpowiednich ubrań roboczych zabezpieczających pracowników w czasie trwania robót i oczyszczania terenu.

Pracodawca będący wytwórcą odpadów niebezpiecznych, zawierających azbest obowiązany jest do przygotowania, prowadzenia i przechowywania rejestru pracowników narażonych na działanie azbestu.

Ważną sprawą jest przygotowanie miejsca i sposobu tymczasowego magazynowania odpadów niebezpiecznych na placu budowy, po ich demontażu, a jeszcze przed transportem na składowisko. Miejsce takie powinno być wydzielone i zabezpieczone przed dostępem osób niepowołanych oraz oznakowane znakami ostrzegawczymi o treści: „Uwaga! Zagrożenie azbestem!”, „Osobom nieupoważnionym wstęp wzbroniony”.

Na potrzeby ewidencji odpadów niebezpiecznych, wytwórca odpadów przygotowuje dokumenty, którymi są:

- karta ewidencji odpadu,
- karta przekazania odpadu.

Celem zapewnienia składowania odpadów niebezpiecznych powstałych po usuwaniu wyrobów zawierających azbest, wytwórca odpadów powinien przed przeprowadzeniem robót, zawrzeć porozumienie z zarządzającym składowiskiem odpadów niebezpiecznych zawierających azbest. Ważne znaczenie dla prawidłowego przygotowania robót ma skompletowanie wyposażenia technicznego, w tym narzędzi ręcznych i wolnoobrotowych, narzędzi mechanicznych, urządzeń wentylacyjnych oraz podstawowego sprzętu przeciwpożarowego. Na tym etapie należy też zabezpieczyć techniczne środki zapobiegające emisji azbestu w miejscu pracy oraz środowisku, w zależności od określenia stanu środowiska, przed przystąpieniem do wykonywania prac.

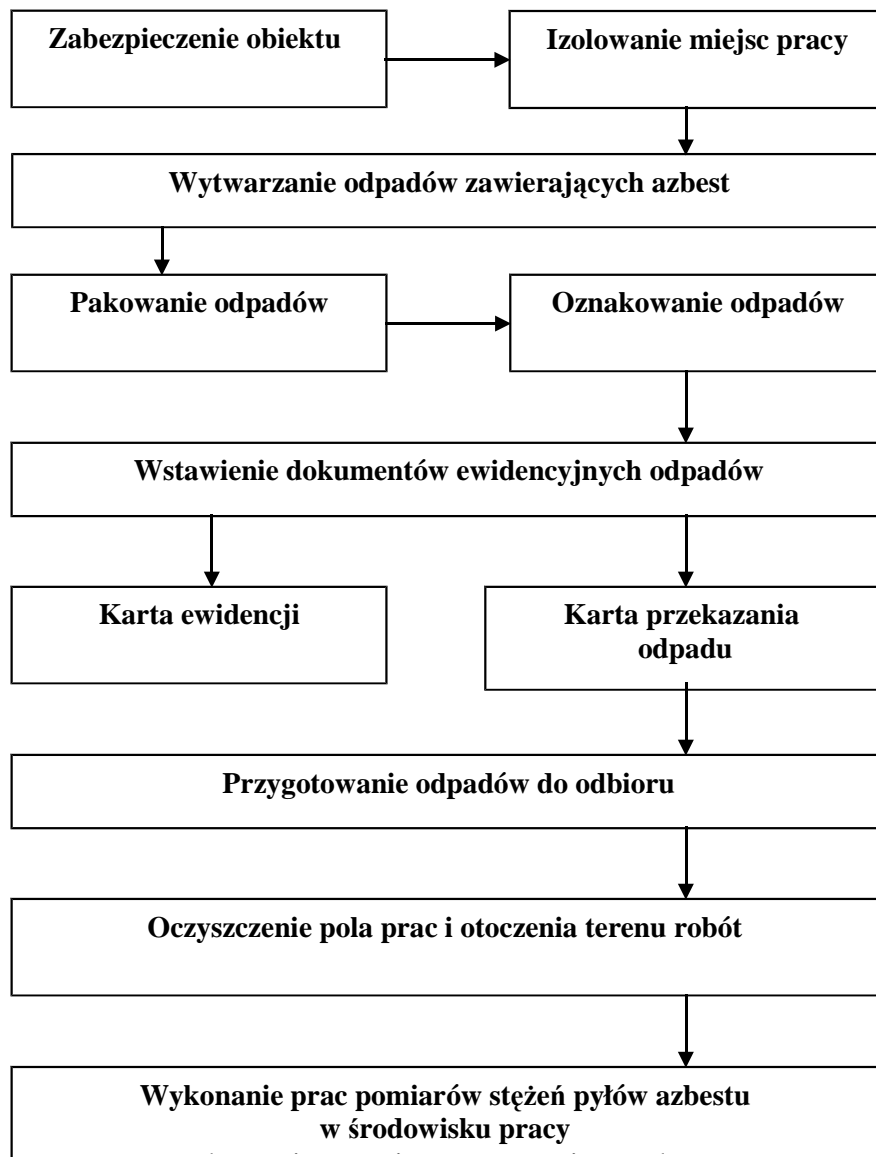
Jeżeli usuwane są wyroby o gęstości objętościowej mniejszej niż 1000kg/m³, lub inne, mocno uszkodzone, a także zawierające krokidolit oraz wyroby znajdujące się w pomieszczeniach zamkniętych, to niezbędne jest

zawarcie umowy z laboratorium upoważnionym do prowadzenia monitoringu powietrza. Duże znaczenie ma również przygotowanie i organizacja zaplecza budowy, w tym części socjalnej.

W planie prac – w zależności od wielkości lub specyfiki budynku, budowli, instalacji lub urządzenia, a również terenu, gdzie prowadzone będą prace zabezpieczenia lub usuwania wyrobów zawierających azbest, także występującego stopnia narażenia na azbest – mogą zostać określone również inne niezbędne wymagania.

Procedura 4.

Prace polegające na usuwaniu wyrobów zawierających azbest, wytwarzaniu odpadów niebezpiecznych, wraz z oczyszczeniem obiektu, terenu, instalacji.

Cel procedury

Celem procedury jest przedstawienie zakresu obowiązków i zasad postępowania wykonawców (wytwórców odpadów) prac polegających na zabezpieczeniu lub usuwaniu wyrobów zawierających azbest.

Zakres procedury

Zakres procedury obejmuje działania od rozpoczęcia do zakończenia prac polegających na zabezpieczeniu lub usuwaniu wyrobów zawierających azbest, wytwarzaniu odpadów niebezpiecznych, wraz z oczyszczaniem budynku, budowli, instalacji lub urządzenia i terenu z pozostałości azbestu.

Opis szczegółowy

Na wstępie należy wykonać odpowiednie zabezpieczenia obiektu, będącego przedmiotem prac i miejsc ich wykonywania, a także terenu wokół – przed emisją pyłu azbestu, która może mieć miejsce w wyniku prowadzenia prac.

Teren należy ogrodzić, zachowując bezpieczne odległości od traktów komunikacyjnych dla pieszych, nie mniej niż 2 m przy zastosowaniu osłon. Teren prac należy ogrodzić poprzez oznakowanie taśmami ostrzegawczymi w kolorze biało-czerwonym i umieszczenie tablic ostrzegawczych z napisami „Uwaga! Zagrożenie Azbestem!”, „Osobom nieupoważnionym wstęp wzbroniony” lub „Zagrożenie Azbestem krokidolitem”.

Przy pracach elewacyjnych powinny być stosowane odpowiednio kurtyny zasłaniające fasadę obiektu, aż do gruntu, a teren wokół objęty kurtyną, powinien być wyłożony grubą folią, dla łatwego oczyszczania po każdej zmianie roboczej.

Ogólne zasady postępowania przy usuwaniu wyrobów zawierających azbest określają następujące wymagania:

- nawilżanie wodą wyrobów zawierających azbest przed ich usuwaniem i utrzymywanie w stanie wilgotnym przez cały czas pracy,
- demontaż całych wyrobów (płyt, rur, kształtek itp.) bez jakiegokolwiek uszkodzenia, tam gdzie jest to technicznie możliwe,
- odspajanie wyrobów trwale związanych z podłożem przy stosowaniu wyłącznie narzędzi ręcznych lub wolnoobrotowych narzędzi mechanicznych, wyposażonych w miejscowe instalacje odciągające powietrze,
- prowadzenie kontrolnego monitoringu powietrza, w przypadku występowania stężeń pyłu azbestu, przekraczających dopuszczalne wartości dla miejsca pracy,
- po każdej zmianie roboczej, usunięte odpady zawierające azbest, powinny zostać szczelnie opakowane i składowane na miejscu ich tymczasowego magazynowania,
- codzienne, staranne oczyszczanie strefy prac i terenu wokół, dróg wewnętrznych oraz maszyn i urządzeń, z wykorzystaniem podciśnieniowego sprzętu odkurzającego, zaopatrzonego w filtry o dużej skuteczności ciągu (99,99% lub na mokro). Niedopuszczalne jest ręczne zamiatanie na sucho, jak również czyszczenie pomieszczeń i narzędzi pracy przy użyciu sprężonego powietrza.

W przypadku prowadzenia prac z wyrobami azbestowo-cementowymi, których gęstość objętościowa wynosi mniej niż 1000kg/m^3 , (tzw. miękkie), a także z innymi wyrobami, których powierzchnia jest w widoczny sposób uszkodzona lub zniszczona lub, jeżeli prace prowadzone są na obiektach, z wyrobami zawierającymi azbest krokidolit, lub też w pomieszczeniach zamkniętych, powinny być zastosowane szczególne zabezpieczenia strefy prac i ochrony pracowników oraz środowiska, niezależnie od ogólnych zasad postępowania. Są to m. in.:

- komory dekontaminacyjne (słuzы) dla całych pomieszczeń lub stanowiące łącznik izolacyjny między miejscem stanowiącym strefę prac, a miejscem na zewnątrz obiektu,
- zastrzone rygory przestrzegania stosowania środków ochrony osobistej,
- inne metody, określone na etapie prac przygotowawczych.

W obiekcie przylegającym do strefy prac, należy zastosować odpowiednie zabezpieczenia, w tym uszczelnienie otworów okiennych i drzwiowych, a także inne, właściwe dla stopnia narażenia środki zabezpieczające.

Wszystkie zdemontowane wyroby zawierające azbest powinny być szczelnie opakowane w folie z polietylenu, lub polipropylenu o grubości nie mniejszej niż 0,2 mm i zamykane w sposób uniemożliwiający przypadkowe otwarcie (zgrzewem ciągłym lub taśmą klejącą). Niedopuszczalne jest stosowanie worków papierowych. Odpady powstałe z wyrobów o gęstości objętościowej większej niż 1000kg/m^3 , a więc płyty i rury azbestowo-cementowe, lub ich części powinny być szczelnie opakowane w folię. Pył azbestowy oraz odpady powstałe z wyrobów o gęstości objętościowej mniejszej niż 1000kg/m^3 powinny być zestalane przy użyciu cementu lub żywic syntetycznych i po związaniu spoiwa szczelnie zapakowane w folię. Pakowanie usuniętych wyrobów zawierających azbest powinno odbywać się wyłącznie do opakowań przeznaczonych do ostatecznego składowania i wyraźnie oznakowane, w sposób określony dla azbestu. Etykiety i zamieszczone na nich napisy powinny być trwałe, nieulegające zniszczeniu, pod wpływem warunków atmosferycznych i czynników mechanicznych. Dla usuniętych odpadów niebezpiecznych zawierających azbest oraz ich transportu na składowisko odpadów niebezpiecznych, wypełnia się:

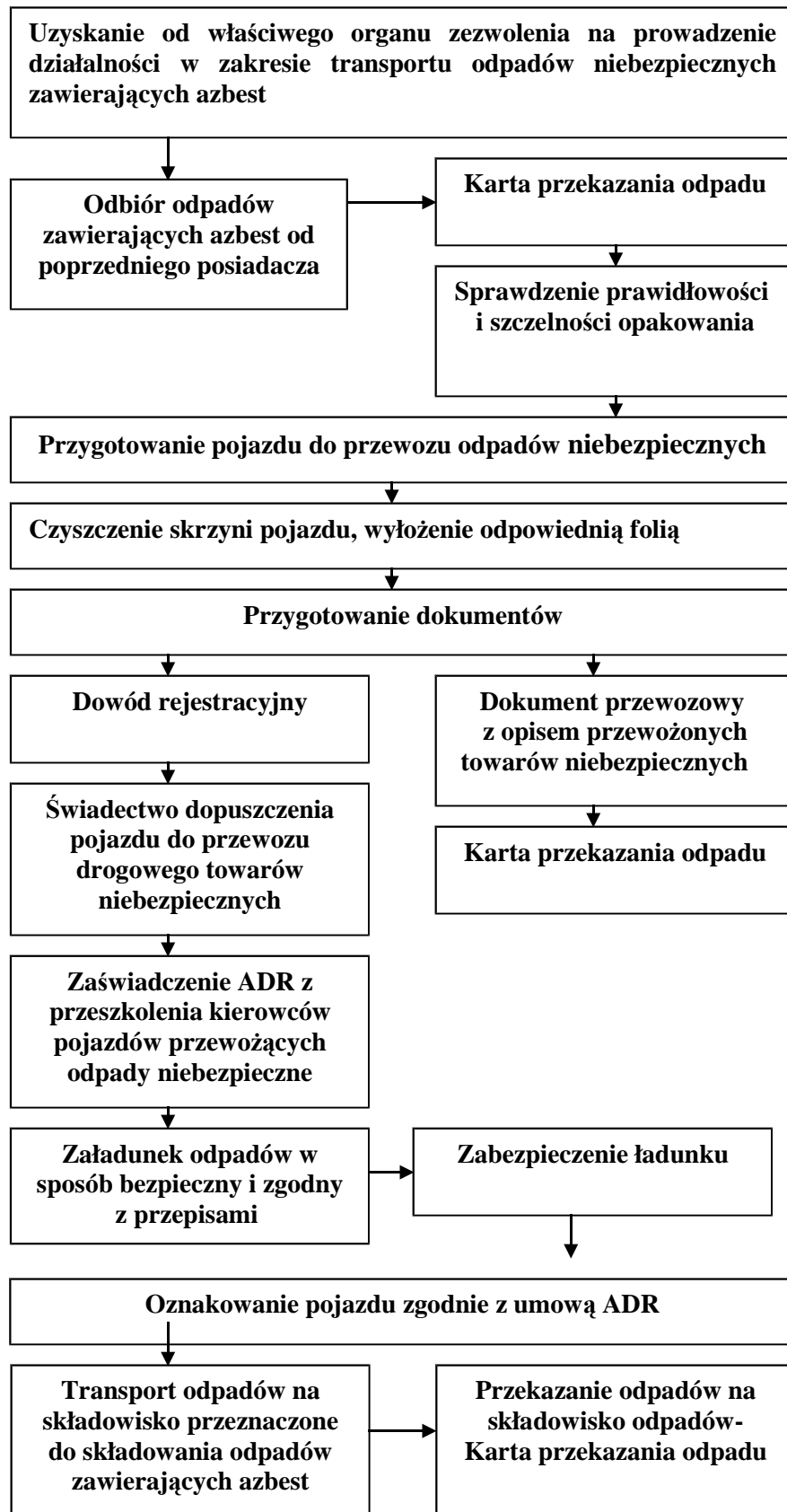
- kartę ewidencji odpadu,
- kartę przekazania odpadów.

Po zakończeniu prac polegających na usuwaniu wyrobów zawierających azbest – wytwarzaniu odpadów niebezpiecznych – wykonawca prac ma obowiązek dokonania prawidłowego oczyszczenia strefy prac i otoczenia z pozostałości azbestu.

Oczyszczenie powinno nastąpić przez zastosowanie urządzeń filtracyjno wentylacyjnych z wysokoskutecznym filtrem (99,99%) lub na mokro. Wykonawca prac ma obowiązek przedstawienia właścicielowi lub zarządcy obiektu, będącego przedmiotem prac, oświadczenia stwierdzającego prawidłowość wykonania prac i oczyszczenia z azbestu. W przypadku, kiedy przedmiotem prac były wyroby o gęstości objętościowej mniejszej niż 1000kg/m³ lub wyroby mocno uszkodzone i zniszczone lub prace obejmowały wyroby zawierające azbest krokydolit lub prowadzone były w pomieszczeniach zamkniętych, wykonawca prac ma obowiązek przedstawienia wyników badania powietrza, przeprowadzonego przez uprawnione do tego laboratorium lub instytucje.

Procedura 5.

Przygotowanie i transport odpadów niebezpiecznych zawierających azbest.

Cel procedury

Celem procedury jest przedstawienie zakresu obowiązków i zasad postępowania dotyczących przygotowania i transportu odpadów niebezpiecznych zawierających azbest.

Zakres procedury

Zakres procedury obejmuje działania poczynwszy od uzyskania zezwolenia na transport odpadów niebezpiecznych zawierających azbest, poprzez pozostałe czynności i obowiązki transportującego takie odpady – aż do ich przekazania na składowisko odpadów, przeznaczone do wyłącznego składowania odpadów zawierających azbest.

Opis szczegółowy

Posiadacz odpadów, który prowadzi działalność w zakresie zbierania lub transportu odpadów jest obowiązany uzyskać zezwolenie na prowadzenie tej działalności.

Wniosek o zezwolenie na prowadzenie działalności w zakresie transportu odpadów powinien zawierać:

- wyszczególnienie rodzajów odpadów przewidzianych do transportu, w przypadku, gdy określenie rodzaju jest niewystarczające do ustalenia, zagrożeń, jakie te odpady mogą powodować dla środowiska, właściwy organ może wezwać wnioskodawcę do podania podstawowego składu chemicznego i właściwości odpadów,
- oznaczenie obszaru prowadzenia działalności,
- wskazanie sposobu i środków transportu odpadów,
- przedstawienie możliwości technicznych i organizacyjnych pozwalających należycie wykonywać działalność w zakresie transportu odpadów,
- przewidywany okres wykonywania działalności w zakresie transportu odpadów.

Zezwolenie na prowadzenie działalności w zakresie transportu odpadów jest wydawane w drodze decyzji przez właściwy organ na czas oznaczony nie dłuższy niż 10 lat.

Transportem odpadów niebezpiecznych zawierających azbest może zajmować się wytwórca odpadów lub inny, uprawniony do tego podmiot prawny. W każdym przypadku konieczne jest uzyskanie od właściwego starosty zezwolenia na transport odpadów niebezpiecznych zawierających azbest. Przekazanie partii odpadów zawierających azbest przez wytwórcę odpadów innemu posiadaczowi odpadów niebezpiecznych, np. w celu ich dalszego transportu odbywa się z zastosowaniem karty przekazania odpadu – sporządzonej przez wytwórcę odpadów. Do obowiązków posiadacza odpadów niebezpiecznych prowadzącego działalność wyłącznie w zakresie ich transportu na składowisko należy:

- posiadanie karty przekazania odpadu z potwierdzeniem przejęcia odpadu,
- posiadanie dokumentu przewozowego z opisem towarów (odpadów) niebezpiecznych,
- posiadanie świadectwa dopuszczenia pojazdu do przewozu odpadów niebezpiecznych,
- posiadanie przez kierowcę zaświadczenia ADR o ukończeniu kursu doszktałającego dla kierowców pojazdów przewożących towary niebezpieczne,
- oznakowanie pojazdu odblaskowymi tablicami ostrzegawczymi,
- utrzymanie czystości skrzyni ładunkowej pojazdu,
- sprawdzenie stanu opakowań i ich oznakowanie litera „a”,
- sprawdzenie umocowania sztuk przesyłki z odpadami w pojeździe.

Transport odpadów niebezpiecznych zawierających azbest, należy prowadzić z zachowaniem przepisów dotyczących transportu towarów niebezpiecznych spełniając określone w tych przepisach kryteria klasyfikacyjne. Odpady zawierające azbest pochodzące z budowy, remontu i demontażu obiektów budowlanych oraz odpady izolacyjne zawierające azbest, zgodnie z ADR zaliczone zostały do klasy 9 – różne materiały i przedmioty niebezpieczne, z czego wynikają określone wymagania przy transporcie.

Posiadacz odpadów, dokonujący ich transportu, obowiązany jest do posiadania dokumentu przewozowego materiałów niebezpiecznych, który według ADR powinien zawierać:

- numer rozpoznawczy odpadu nadawanego do przewozu i jego pełna nazwę,
- klasę, do której należy odpad nadawany do przewozu,
- liczbę sztuk przesyłki,
- całkowitą ilość przewożonych odpadów,
- nazwy i adresy nadawcy oraz odbiorcy przewożonych odpadów (składowiska).

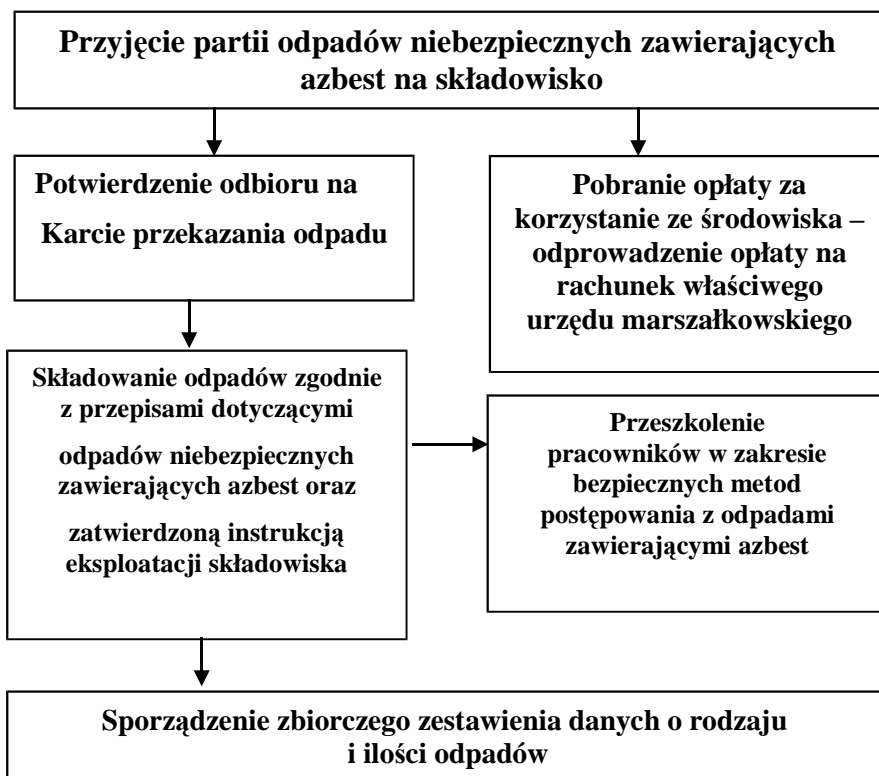
Do przewożenia odpadów zawierających azbest mogą być używane samochody ciężarowe z nadwoziem skrzyniowym, bez przyczepy lub z jedną przyczepą. Pojazdy przewożące odpady niebezpieczne powinny być zaopatrzone w świadectwo dopuszczenia pojazdu do przewozu towarów niebezpiecznych. Świadectwo to wystawiane jest przez Dyrektora Transportowego Dozoru Technicznego na podstawie badania technicznego pojazdu dokonanego przez okręgową stację kontroli pojazdów oraz sprawdzenia dokonanego przez Transportowy Dozór Techniczny. Kierowca wyznaczony do przewozu odpadów zawierających azbest, obowiązany jest posiadać – poza prawem jazdy – zaświadczenie ADR ukończenia kursu dokształcającego kierowców pojazdów przewożących towary niebezpieczne, wydane przez podmiot posiadający zezwolenie marszałka województwa na prowadzenie takiej działalności. Każdy pojazd przewożący odpady zawierające azbest powinien być oznakowany dwiema odblaskowymi tablicami ostrzegawczymi bez numerów rozpoznawczych. Tablice te powinny być prostokątne, o wymiarach 30x40 cm, barwy pomarańczowej odblaskowej, dookoła otoczone czarnym nieodblaskowym paskiem o szerokości nieprzekraczającej 15mm. Po wyładowaniu odpadów tablice te nie mogą być widoczne na pojeździe stojącym lub poruszającym się po drodze.

Przed każdym załadunkiem odpadów, skrzynia ładunkowa pojazdu powinna być dokładnie oczyszczona, w szczególności z ostrych i twardych przedmiotów (np. gwoździ, śrub) nie stanowiących integralnej części nadwozia pojazdu. Wskazane jest wyłożenie podłogi skrzyni ładunkowej folią, w celu zabezpieczenia przed uszkodzeniem opakowań. Załadunek i rozładunek odpadów (palet, pojemników typu „big-bag”) powinny odbywać się przy wykorzystaniu dźwigu lub podnośnika.

Transportujący odpady powinien odmówić przyjęcia przesyłki odpadów, która nie posiada oznakowania wyrobów i odpadów zawierających azbest oraz w przypadku, gdy opakowanie zostało uszkodzone przy załadunku. Sztuki przesyłki z opadami zawierającymi azbest powinny być ułożone i umocowane na pojeździe tak, aby w czasie ich przewozu nie przesunęły się oraz nie były narażone na tarcie, wstrząsy, przewracanie się i wypadnięcie z pojazdu. W trakcie przewozu ładunek powinien być dokładnie zabezpieczony folią lub plandeką przed uszkodzeniem. Po każdym wyładunku odpadów z pojazdu, należy dokładnie sprawdzić, czy na powierzchni skrzyni ładunkowej nie znajdują się pozostałości po przewożonych odpadach. W razie stwierdzenia takiej pozostałości należy niezwłocznie ją usunąć oraz dokładnie oczyścić pojazd i jego wyposażenie z zachowaniem zasad przewidzianych dla prac przy usuwaniu azbestu. Odpady niebezpieczne zawierające azbest transportowane są na składowisko przeznaczone do wyłącznego składowania odpadów zawierających azbest. Tam następuje ich przekazanie następnemu posiadaczowi odpadów – zarządzającemu składowiskiem i potwierdzenie tego faktu na karcie przekazania odpadu.

Procedura 6.

Składowanie odpadów na składowiskach lub wydzielonych kwaterach przeznaczonych do wyłącznego składowania odpadów zawierających azbest.

Cel procedury

Celem procedury jest przedstawienie zakresu i zasad postępowania dotyczących składowania na składowiskach odpadów lub na wydzielonych kwaterach na terenie innych składowisk odpadów, przeznaczonych do wyłącznego składowania odpadów niebezpiecznych zawierających azbest.

Zakres procedury

Zakres procedury obejmuje działania począwszy od przyjęcia partii odpadów na składowisko, poprzez dalsze czynności, aż do sporządzenia rocznego zbiorczego zestawienia danych o rodzaju i ilości przyjętych odpadów.

Opis szczegółowy

Do obowiązków zarządzającego składowiskiem odpadów niebezpiecznych zawierających azbest należy:

- przeszkolenie pracowników w zakresie bezpiecznych metod postępowania z odpadami zawierającymi azbest,
- potwierdzenie w karcie przekazania odpadów przyjęcia partii odpadów na składowisko,
- sporządzenie zbiorczego zestawienia danych o rodzaju i ilości odpadów przyjętych na składowisko,
- składowanie odpadów zgodnie z przepisami dotyczącymi odpadów niebezpiecznych zawierających azbest oraz zatwierdzoną instrukcją eksploatacji składowiska,
- zapewnienie deponowania odpadów w sposób nie powodujący uszkodzenia opakowań odpadów, wykorzystywanie racjonalnie pojemności eksploatacyjnej składowiska.

Odpady zawierające azbest pochodzące z budowy, remontu i demontażu obiektów budowlanych oraz infrastruktury drogowej oznaczone w katalogu odpadów kodami 17 06 01* i 17 06 05* mogą być

unieszkodliwiane przez składowanie na składowiskach lub wydzielonych kwaterach na terenie innych składowisk, przeznaczonych do wyłącznego składowania tych odpadów.

Składowiska lub kwatery buduje się w specjalnie wykonanych zagłębieniach terenu ze ścianami bocznymi zabezpieczonymi przed osypywaniem się.

Zarządzający składowiskiem powinien uzyskać pozwolenie na użytkowanie składowiska po zatwierdzeniu instrukcji eksploatacji oraz po przeprowadzeniu kontroli przez wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska.

Instrukcje eksploatacji składowiska odpadów niebezpiecznych zatwierdza, w drodze decyzji wojewoda.

Kierownik składowiska powinien posiadać świadectwo stwierdzające kwalifikacje w zakresie gospodarowania odpadami i m.in. obowiązany jest do prowadzenia ewidencji ilości odpadów przyjmowanych na składowisko.

Zarządzający składowiskiem pobiera od posiadacza odpadów zawierających azbest, opłatę za korzystanie ze środowiska, którą odprowadza na rachunek urzędu marszałkowskiego, właściwego ze względu na miejsce składowania odpadów.

Zarządzający składowiskiem posiadającym wydzielone kwatery powinien zapewnić selektywne składowanie odpadów zawierających azbest, w izolacji od innych odpadów, a miejsce składowania powinno być oznakowane i zaznaczone na planie sytuacyjnym składowiska.

Odpady powinny być deponowane na składowiskach zlokalizowanych na terenach oddalonych od budynków mieszkalnych i izolowanych pasem zieleni.

Prace związane z deponowaniem odpadów zawierających azbest należy prowadzić w sposób zabezpieczający przed emisją pyłu azbestowego do powietrza, a podstawowym zadaniem jest niedopuszczenie do rozszczelnienia opakowań odpadów. Opakowania z odpadami należy zdejmować z pojazdu przy pomocy urządzeń dźwigowych i ostrożnie układać w kwaterze składowiska. Niedopuszczalne jest rzucanie lub wysypywanie odpadów z samochodów. Warstwa zdeponowanych odpadów powinna być zabezpieczona przed uszkodzeniem opakowań przez przykrycie folią lub warstwą gruntu o grubości około 5cm.

Opakowania z odpadami powinny być układane zgodnie z technologią składowania zatwierdzoną w instrukcji eksploatacji składowiska, uwzględniającą racjonalne wykorzystanie pojemności obiektu.

Niedopuszczalne jest kompaktowanie odpadów zawierających azbest, ani poruszanie się pojazdów mechanicznych po powierzchni składowanych odpadów.

Dla składowisk odpadów zawierających azbest o kodach 17 06 01 i 17 06 05* nie stosuje się rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 grudnia 2002 r. w sprawie zakresu, czasu, sposobu oraz warunków prowadzenia monitoringu składowisk odpadów (Dz. U. z 2002r., Nr 220, poz. 1858).*

Po zakończeniu składowania odpadów zawierających azbest na poziomie 2 m poniżej terenu otoczenia i wypełnieniu gruntem do poziomu terenu, zarządzający składowiskiem powinien złożyć wniosek do właściwego organu w celu uzyskania zgody na zamknięcie składowiska lub jego wydzielonej części.

Zgodę na zamknięcie składowiska odpadów niebezpiecznych wydaje w drodze decyzji wojewoda po przeprowadzeniu kontroli składowiska przez wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska.

6.2. Ocena stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest

Właściciel, użytkownik wieczysty lub zarządca nieruchomości, a także obiektu, urządzenia budowlanego, instalacji przemysłowej lub innego miejsca zawierającego azbest, zobowiązany jest do przeprowadzenia kontroli stanu tych wyrobów w terminach wynikających z oceny tych wyrobów - „OCENA stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest” zgodnie z WZOREM stanowiącym załącznik do Rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 5 sierpnia 2010 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. z 2010r. Nr 162, poz. 1089).

Przepisy dokładnie określają, kiedy usuwanie wyrobów zawierających azbest jest konieczne i jak należy postępować z obiektami, w których użyto azbestu, a jak wtedy, kiedy należy zabezpieczyć wyroby zawierające azbest.

7. ZAGROŻENIE DLA LUDZI WYNIKAJĄCE Z OBECNOŚCI AZBESTU W ŚRODOWISKU

7.1. Deklaracja Brukselska

W dniach 22-23 września 2005 r. w Brukseli odbyła się Europejska Konferencja nt. Azbestu. W wyniku obrad przedstawiono Deklarację Brukselską (Rezolucję wstępną) dotyczącą azbestu.

W preambule Deklaracji stwierdzono, że *„azbest pozostaje w Europie głównym czynnikiem rakotwórczym w środowisku pracy. Wyroby azbestowe obecne są w europejskich domach, budynkach użyteczności publicznej i w infrastrukturze, a odpady azbestowe w naszym środowisku w dalszym ciągu, w stopniu trudnym do oszacowania, są przyczyną chorób i umieralności”*.

Deklaracja Brukselska w zakresie prewencji przed narażeniem na ekspozycję azbestu zaleca między innymi:

- rygorystyczne przestrzeganie przepisów prawnych dotyczących wszystkich aspektów zdrowotnych i bezpieczeństwa pracy z azbestem,
- zmianę oznakowania wyrobów azbestowych; wszystkie powinny być opatrzone etykietą z czaszką i skrzyżowanymi pieszczelami, podobnie jak inne czynniki rakotwórcze; stosowane obecnie oznaczenie „a” nie stanowi dostatecznego ostrzeżenia,
- wprowadzenie obowiązkowych audytów budynków użyteczności publicznej do roku 2007 i budynków mieszkalnych do roku 2008,
- usunięcie z regulacji prawnych Unii Europejskiej określenia „sporadyczne i na niskim poziomie” narażenie na azbest, bowiem żadne narażenie na azbest nie jest bezpieczne!

Deklaracja Brukselska stwierdza również, że „Prawa człowieka i zniesienie kary śmierci są podstawowymi wartościami Unii Europejskiej, jednak setki tysięcy Europejczyków jest pozbawionych prawa do zdrowia z powodu ekspozycji na azbest. W wielu przypadkach narażenie jest równoznaczne z wyrokiem śmierci. Konieczne są działania na rzecz ochrony podstawowego prawa do pracy i życia w bezpiecznym środowisku.”

7.2. Źródła narażenia na działanie azbestu

Ogólnie źródła narażenia na działanie azbestu, a tym samym ryzyko zachorowania wskutek wdychania przez organizm ludzki pyłu azbestowego można podzielić na źródła związane z narażeniem niezawodowym (w tym również środowiskowym) i narażeniem zawodowym człowieka.

Narażenie niezawodowe na działanie azbestu (w tym środowiskowe) może wystąpić:

- na terenach sąsiadujących z terenami przemysłowymi (np. zakłady stosujące wyroby azbestowe - chłodnie kominowe, chłodnie wieżowe, nieczynne nieoczyszczone zakłady produkujące wyroby azbestowe, dzikie składowiska odpadów zawierających azbest, nielegalne składowanie odpadów azbestowych z zmieszanyimi odpadami komunalnymi, nieprawidłowo prowadzone składowiska odpadów azbestowych),
- u członków rodzin pracowników nieprzestrzegających przepisów i zasad bezpieczeństwa przy usuwaniu, demontażu, transporcie i składowaniu wyrobów i odpadów zawierających azbest,
- w obszarach miejskich przy trasach komunikacyjnych o dużym natężeniu ruchu,
- w obszarach miejskich i wiejskich w wyniku uszkodzeń mechanicznych i korozji chemicznej i biologicznej ścian osłonowych i pokryć dachowych,
- w obiektach, pomieszczeniach wewnętrznych w wyniku użytkowania wyrobów azbestowych stosowanych jako izolacje ognioodporne, akustyczne, wentylacyjne i klimatyzacyjne.

Narażenie zawodowe na działanie azbestu może wystąpić na stanowiskach:

- poboru prób do badań wyrobów azbestowych,
- demontażu wyrobów azbestowych,
- pakowania odpadów azbestowych,
- załadunku/rozładunku odpadów azbestowych,
- unieszkodliwiania odpadów azbestowych.

7.3. Skutki narażenia na działanie pyłu azbestowego

Azbest stanowi minerał o działaniu szkodliwym na organizm. Udowodniono działanie kancerogenne (rakotwórcze) na organizm ludzki.

Aktualnie azbest znajduje się w wykazie substancji niebezpiecznych, (Ustawa o substancjach chemicznych i ich mieszaninach z dnia 25 lutego 2011 r. (Dz. U. z 2011r. Nr 63, poz. 322), jako substancja o udokumentowanym działaniu rakotwórczym kategorii 1, stanowiącym poważne zagrożenie zdrowia w następstwie narażenia na długotrwałe oddziaływanie na drogi oddechowe.

Głównie azbest może być wchłaniany przez organizm przez drogi oddechowe, a w niewielkim stopniu przez skórę.

Największe zagrożenie dla organizmu ludzkiego stanowią włókna respirabilne tzn. takie, które w postaci aerozolu dostają się z wdychanym powietrzem do płuc, do pęcherzyków płucnych. Włókna respirabilne mają grubość nie większą niż 3 μm i jednocześnie takie, których stosunek długości do średnicy jest większy od 3. Najbardziej niebezpiecznym dla organizmu jest azbest - krokidolit (azbest niebieski), natomiast można przyjąć, że wszystkie gatunki azbestu są dla ludzi kancerogenne (rakotwórcze).

W wyniku przedostania się do organizmu pyłu azbestowego przez układ oddechowy mogą nastąpić zmiany chorobowe głównie u ludzi zawodowo narażonych na pył azbestowy, w tym:

- pylica azbestowa (azbestoza),
- nowotwory złośliwe - rak płuca i opłucnej (międzybłonniak),
- zgrubienia opłucnej,

Skutkiem oddziaływania azbestu na skórę może być wystąpienie zapaleń skórnych, dermatoz, brodawek.

8. PROGRAM OCZYSZCZANIA KRAJU Z AZBESTU NA LATA 2009-2032 – ZAŁOŻENIA OGÓLNE

8.1. Krótka charakterystyka „Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009 - 2032”

W dniu 14 lipca 2009 r. Rada Ministrów podjęła uchwałę w sprawie ustanowienia programu wieloletniego pn. „Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032”

Uchwała Rady Ministrów nr 39/2010 z dnia 15 marca 2010 r. zmieniła w/w uchwałę w sprawie ustanowienia programu wieloletniego pn. „Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032”. „Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032”, zwany dalej „Programem”, utrzymuje cele przyjętego przez Radę Ministrów 14 maja 2002 r. „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski”:

- 1) *usunięcie i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest;*
- 2) *minimalizacja negatywnych skutków zdrowotnych spowodowanych obecnością azbestu na terytorium kraju;*
- 3) *likwidacja szkodliwego oddziaływania azbestu na środowisko.*

„Program” określa nowe zadania niezbędne do oczyszczenia kraju z azbestu w okresie 24 lat, wynikające ze zmian gospodarczych i społecznych, jakie nastąpiły m.in. w związku ze wstąpieniem Polski do Unii Europejskiej. Cele te osiągnęte będą przez realizację wzajemnie uzupełniających się zadań, na trzech poziomach (centralnym, wojewódzkim i lokalnym: powiatowym i gminnym), finansowanych ze środków prywatnych i publicznych, w tym ze środków budżetowych pozostających w dyspozycji Ministra Gospodarki. „Program” grupuje zadania przewidziane do realizacji, w pięciu blokach tematycznych:

- 1) zadania legislacyjne;
- 2) działania edukacyjno-informacyjne skierowane do dzieci i młodzieży, szkolenia pracowników administracji rządowej i samorządowej, opracowywanie materiałów szkoleniowych, promocja technologii unicestwiania włókien azbestowych, organizacja krajowych i międzynarodowych szkoleń, seminariów, konferencji kongresów i udział w nich;
- 3) zadania w zakresie usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z obiektów budowlanych, z obiektów użyteczności publicznej, terenów byłych producentów wyrobów azbestowych, oczyszczania terenów nieruchomości, budowy składowisk oraz instalacji do unicestwiania włókien azbestowych;
- 4) monitoring realizacji „Programu” przy pomocy elektronicznego systemu informacji przestrzennej;
- 5) działania w zakresie oceny narażenia i ochrony zdrowia.

Organem odpowiedzialnym za monitoring i koordynację realizacji „Programu” jest Minister Gospodarki, który powołuje:

- 1) Głównego Koordynatora, jako osobę odpowiedzialną za współdziałanie poszczególnych jednostek i instytucji oraz podejmowanie inicjatyw dotyczących uaktualniania „Programu”;
- 2) Radę Programową, która – działając jako organ opiniodawczo-doradczy Ministra Gospodarki – skupia przedstawicieli wszystkich istotnych dla realizacji „Programu” organów, urzędów, instytucji i organizacji.

8.2. Zakres zadań dla gmin i powiatów wynikający z POKA

Na poziomie lokalnym zgodnie z „Programem Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032” zadania realizują samorządy poprzez:

Samorząd gminny:

- 1) gromadzenie przez wójta, burmistrza, prezydenta miasta informacji o ilości, rodzaju i miejscach występowania wyrobów zawierających azbest oraz przekazywanie jej do marszałka województwa z wykorzystaniem dostępnego narzędzia informatycznego www.bazaazbestowa.gov.pl;
- 2) przygotowywanie i aktualizacja programów usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest,
- 3) organizowanie szkoleń lokalnych w zakresie usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu nieruchomości bez korzystania z usług wyspecjalizowanych firm;
- 4) organizowanie usuwania wyrobów zawierających azbest przy wykorzystaniu pozyskanych na ten cel środków krajowych lub unijnych z uwzględnieniem zasad zawartych w „Programie”;
- 5) inspirowanie właściwej postawy obywateli w zakresie obowiązków związanych z usuwaniem wyrobów zawierających azbest;
- 6) współpraca z marszałkiem województwa w zakresie inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest oraz opracowywania programów usuwania wyrobów zawierających azbest, w szczególności w zakresie lokalizacji składowisk odpadów zawierających azbest oraz urządzeń przewoźnych do przetwarzania odpadów zawierających azbest;
- 7) współpraca z mediami w celu propagowania odpowiednich inicjatyw społecznych oraz rozpowszechniania informacji dotyczących zagrożeń powodowanych przez azbest;
- 8) współpraca z organizacjami społecznymi wspierającymi realizację „Programu”;
- 9) współpraca z organami kontrolnymi (inspekcja sanitarna, inspekcja pracy, inspekcja nadzoru budowlanego, inspekcja ochrony środowiska).

Samorząd powiatowy:

- 1) współpraca z gminami oraz marszałkiem województwa w zakresie opracowywania programów usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest, w szczególności w zakresie weryfikacji inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest, lokalizacji składowisk odpadów zawierających azbest oraz urządzeń przewoźnych do przetwarzania odpadów zawierających azbest;
- 2) organizowanie usuwania wyrobów zawierających azbest przy wykorzystaniu pozyskanych na ten cel środków krajowych lub unijnych z uwzględnieniem zasad zawartych w „Programie”;
- 3) inspirowanie właściwej postawy obywateli w zakresie obowiązków związanych z usuwaniem wyrobów zawierających azbest;
- 4) współpraca z mediami w celu propagowania odpowiednich inicjatyw społecznych oraz rozpowszechniania informacji dotyczących zagrożeń powodowanych przez azbest;
- 5) współpraca z organizacjami społecznymi wspierającymi realizację „Programu”;
- 6) współpraca z organami kontrolnymi (inspekcja sanitarna, inspekcja pracy, inspekcja nadzoru budowlanego, inspekcja ochrony środowiska).

9. PROGRAM USUWANIA AZBESTU Z TERENU WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO DO ROKU 2032

9.1. Stan aktualny użytkowania wyrobami zawierającymi azbest i gospodarka odpadami azbestowymi w województwie śląskim

- ***Ilość wyrobów i odpadów zawierających azbest wg Programu województwa śląskiego***

Przeprowadzona inwentaryzacja wyrobów zawierających azbest na podstawie ankiet poszczególnych gmin na terenie województwa śląskiego wykazała, że na terenie województwa występują następujące ilości wyrobów zawierających azbest:

- *plyty azbestowo-cementowe 132 908 Mg w tym 83 559 Mg wyłącznie na terenie nieruchomości osób fizycznych i 53 173 Mg w zabudowie obiektów osób fizycznych i podmiotów prawnych.*
- *pozostałe wyroby zawierające azbest - dane w ankietach praktycznie nie przedstawiały tych wyrobów.*

Dodatkowe źródło danych nt. ilości wyrobów zawierających azbest na terenie gmin województwa śląskiego stanowiła baza wyrobów zawierających azbest. Na podstawie tych danych wykazano, że na terenie województwa występują następujące ilości wyrobów zawierających azbest:

- *plyty azbestowo - cementowe, wyłącznie osoby fizyczne 106 085 Mg*
- *plyty azbestowo - cementowe, wyłącznie podmioty prawne 116 211 Mg,*
- *pozostałe wyroby zawierające azbest, wyłącznie podmioty prawne 4 514 Mg.*

Łączna ilość wyrobów zawierających azbest na terenie województwa śląskiego wynosi 287 202 Mg, w tym:

- *Płyty azbestowe - cementowe, wyłącznie osoby fizyczne wynosi – 53,83%,*
- *Płyty azbestowe - cementowe, wyłącznie podmioty prawne – 44,60%,*
- *Pozostałe wyroby zawierające azbest, podmioty prawne – 1,57%.*

- ***Składowiska odpadów azbestowych***

Na terenie województwa śląskiego istnieją następujące składowiska odpadów azbestowych:

1. *Składowisko odpadów azbestowych w Dąbrowie Górniczej. Zarządzający: Arcelor Mittal Poland S.A. Oddział w Dąbrowie Górniczej (składowisko wewnętrzne) - wolna pojemność 552 m³.*
2. *Kwatery na odpady niebezpieczne w ramach składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Dąbrowie Górniczej. Zarządzający: Koksownia „Przyjaźń” Sp. z o.o. w Dąbrowie Górniczej (składowisko wewnętrzne) – wolna pojemność 258 m³.*
3. *Kwatera na odpady azbestowe w ramach składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne*

w Knurowie. Zarządzający: Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowo - Usługowe "Komart" Sp. z o.o. w Knurowie. Kody przyjmowanych odpadów: 170601, 170605 - wolna pojemność 280 090 m³.

4. Kwatera na odpady azbestowe w ramach składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Jastrzębiu Zdroju. Zarządzający „Cofinco - Poland” Sp. z o.o. w Katowicach. Kody przyjmowanych odpadów: 170601, 170605 - nowa kwatera.

Planuje się budowę następujących obiektów:

1. Kwatera na odpady niebezpieczne zawierające azbest w ramach Kompleksowego Systemu Gospodarki Odpadami w Sosnowcu. Planowana pojemność 26 000 m³. Planowana data uruchomienia 2013 r. Zarządzający: Zakład Składowania Odpadów Sp. z o.o. w Sosnowcu.
2. Kwatera na odpady niebezpieczne zawierające azbest na terenie składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Świętochłowicach. Planowana pojemność 18 000 m³. Zarządzający: MPGK Sp. z o. o. w Świętochłowicach.

Pojemność przedstawionych składowisk wynosząca 364 950 m³ jest wystarczająca do unieszkodliwiania wytworzonych wszystkich odpadów zawierających azbest na terenie województwa śląskiego. Można przyjąć, że składowiska będą dysponować wolną pojemnością na poziomie ok.100 000 m³ w stosunku do przedstawionej w Programie ilości wyrobów zawierających azbest przeznaczonych do usunięcia z terenu województwa śląskiego.

9.2. Stan aktualny użytkowania wyrobami zawierającymi azbest i gospodarka odpadami azbestowymi na terenie Gminy Gorzyce wg programu województwa śląskiego

W Tabeli 8.2.1. „Programu usuwania azbestu z terenu województwa śląskiego do roku 2032” przedstawiono ilości wyrobów zawierających azbest na terenie województwa, w tym również dane dla Gminy Gorzyce.

Dane wg programu województwa śląskiego dotyczące występowania wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy Gorzyce:

- Dane przyjęte do Programu, płyty azbestowo – cementowe :
 - 147 Mg (osoby fizyczne).

9.3. Przewidywane zadania do realizacji w gospodarce odpadami zawierającymi azbest wg programu województwa śląskiego

Przyjęto następujące zadania w zakresie realizacji „Program usuwania azbestu z terenu województwa śląskiego do roku 2032”:

- *Działania informacyjno-edukacyjne związane z problematyką azbestową (ulotki, materiały informacyjne, spotkania, seminaria, działalność w mediach i inne),*
- *Aktualizacja bazy informacyjnej dotyczącej występowania wyrobów zawierających azbest na terenie województwa śląskiego,*
- *Monitoring realizacji Programu.*

10. DIAGNOZA AKTUALNEGO STANU UŻYTKOWANIA I USUWANIA WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST NA TERENIE GMINY GORZYCE

10.1. Wstęp

Diagnoza aktualnego stanu użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy Gorzyce analizowana została w aspekcie:

- ilości wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy Gorzyce występujących w:
budynkach mieszkalnych i gospodarczych jednorodzinnych – wg przeprowadzonej inwentaryzacji w ramach opracowania niniejszego programu,
- rozwiązań dotyczących odbioru, transportu i unieszkodliwiania odpadów azbestowych,
- stanu wyrobów zawierających azbest z podziałem na rodzaj obiektu budowlanego,
- miejsca występowania odpadów zawierających azbest,
- rejonów szczególnego zagrożenia związanego z użytkowaniem wyrobów zawierających azbest i magazynowaniem, nielegalnym składowaniem odpadów.

Nowy wzór oceny stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest wprowadzony w życie z dniem 18 września 2010 r. rozporządzeniem Ministra Gospodarki z dnia 5 sierpnia 2010 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. z 2010 r. Nr 162, poz. 1089) zmienił dotychczasową punktację pozwalającą określić stopień pilności ich usunięcia:

-
- **Stopień pilności I** od 120 punktów wymagane pilnie usunięcie (wymiana na wyrób bezazbestowy) lub zabezpieczenie, przy dotychczasowej punktacji 65 i więcej punktów i wymianie lub naprawie bezzwłocznej,
 - **Stopień pilności II** od 95 do 115 punktów wymagana ponowna ocena w terminie do 1 roku, przy dotychczasowej punktacji powyżej 35 punktów do 60 punktów i ponownej ocenie wymaganej w czasie do 1 roku,
 - **Stopień pilności III** do 90 punktów - wymagana ponowna ocena w terminie do 5 lat, przy dotychczasowej punktacji do 35 punktów i ponownej ocenie do 5 lat.

Poniżej przedstawiono przykładowe wyliczenia stopnia pilności usunięcia wyrobów zawierających azbest dla typowych zastosowań tych materiałów.

Według obowiązującej punktacji w ocenie stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest dla obiektów budowlanych z płytami azbestowo – cementowymi dla pokryć dachowych zawierających azbest występujących **na terenie nieruchomości osób fizycznych (zabudowa jednorodzinna – budynek mieszkalny), aby uzyskać I stopień pilności** punktacja powinna kształtować się następująco (przyjmując optymalne warunki i stan wyrobów zawierających azbest w pokryciach dachowych):

- Sposób zastosowania azbestu: pozostałe wyroby z azbestem (np. pokrycia dachowe, elewacyjne) - 10 pkt,
- Struktura powierzchni wyrobu z azbestem: duże uszkodzenia powierzchni, naruszona struktura włókien - 60 pkt,
- Możliwość uszkodzenia powierzchni wyrobu z azbestem: wyrób bezpośredni dostępny (do wysokości 2 m) - 15 pkt lub narażony na czynniki atmosferyczne – 10 pkt.
- Miejsce usytuowania wyrobów w stosunku do pozostałych pomieszczeń: bezpośrednio w pomieszczeniu - 30 pkt lub na zewnątrz obiektu – 20 pkt. lub elementy obiektu – 10 pkt.
- Wykorzystanie miejsca/obiektu/urządzenia budowlanego/instalacji przemysłowej: stałe lub częste (np. zamieszkanie) – 30 pkt.

Otrzymana punktacja 145 lub 130, lub 120 punktów klasyfikuje pokrycie dachowe zawierające azbest do I stopnia pilności.

Przypadki o stopniu pilności I i II wyrobów zawierających azbest zabudowanych w obiektach zamieszkałych przez osoby fizyczne na terenie Gminy Gorzyce nie występują.

Natomiast dla zabudowy wielorodzinnej (osiedla mieszkaniowe, tzw. „bloki”; wspólnoty mieszkaniowe) gdzie wyroby zawierające azbest wykorzystane są głównie w elewacjach budynków czy na balkonach, przykładowa

punktacja może być następująca (przyjmując optymalne warunki i stan wyrobów zawierających azbest zastosowanych w elewacjach budynków):

- Sposób zastosowania azbestu: pozostałe wyroby z azbestem (np. pokrycia dachowe, elewacyjne) - 10 pkt,
- Struktura powierzchni wyrobu z azbestem: duże uszkodzenia powierzchni, naruszona struktura włókien - 60 pkt,
- Możliwość uszkodzenia powierzchni wyrobu z azbestem: wyrób bezpośrednio dostępny (do wysokości 2m) - 15 pkt,
- Miejsce usytuowania wyrobu w stosunku do pomieszczeń użytkowych: elementy obiektu (np. osłony balkonowe, filarki międzyokienne) - 10 pkt,
- Wykorzystanie miejsca/obiektu/urządzenia budowlanego/instalacji przemysłowej: stałe lub częste (np. zamieszkanie) – 30 pkt.

Otrzymana punktacja 125 punktów klasyfikuje wyroby zawierające azbest wykorzystane, jako elewacja budynku mieszkalnego do I stopnia pilności.

Podczas inwentaryzacji obiektów na nieruchomościach osób fizycznych na terenie Gminy Gorzyce nie stwierdzono obiektu z wyrobami zawierającymi azbest o I, II stopniu pilności. Należy zaznaczyć, że przedmiotem niniejszego programu nie była inwentaryzacja i ocena stanu technicznego wyrobów zawierających azbest obiektów podmiotów prawnych. Obowiązek ten należy do podmiotów prawnych, zarządców właścicieli czy użytkowników wieczystych, na których spoczywa również obowiązek pilnego usunięcia lub zabezpieczenia wyrobów zawierających azbest.

10.2. Określenie ilości wyrobów zawierających azbest z podziałem na poszczególne rodzaje oraz uwzględnieniem nieruchomości, na których występują - inwentaryzacja wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy Gorzyce – obiekty osób fizycznych

W zestawieniu poniżej na podstawie przeprowadzonej inwentaryzacji, spis z natury, przedstawiono diagnozę stanu występowania wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy Gorzyce w obiektach osób fizycznych.

Tab.10.1. Osoby fizyczne – budynki mieszkalne i gospodarcze, płyty azbestowo – cementowe faliste

Budynki mieszkalne [m ²]	Budynki gospodarcze [m ²]	Razem na posesji [m ²]
10 993	42 112,5	53 105,5

Budynki mieszkalne [kg]	Budynki gospodarcze [kg]	Razem na posesji [kg]
120 923	463 237,5	584 160,5

Tab.10.2. Osoby fizyczne – budynki mieszkalne i gospodarcze, płyty azbestowo – cementowe płaskie, karo

Budynki mieszkalne [m ²]	Budynki gospodarcze [m ²]	Razem na posesji [m ²]
7 725	276	8 001

Budynki mieszkalne [kg]	Budynki gospodarcze. [kg]	Razem na posesji [kg]
62 572,5	2 235,6	64 808,1

Łączną ilość zinwentaryzowanych wyrobów zawierających azbest zabudowanych na nieruchomościach osób fizycznych na terenie Gminy Gorzyce przedstawiono w Tab.10.3.

Tab.10.3. Łączna ilość zinwentaryzowanych wyrobów zawierających azbest zabudowanych na nieruchomościach osób fizycznych na terenie Gminy Gorzyce

OSOBY FIZYCZNE RODZAJ WYROBÓW	Budynki mieszkalne	Budynki gospodarcze	Razem na posesjach zinwentaryzowano
PLYTY AZBESTOWO- CEMENTOWE FALISTE	10 993 [m²]	42 112,5 [m²]	53 105,5 [m²]
	120 923 [kg]	463 237,5 [kg]	584 160,5 [kg]
PLYTY AZBESTOWO- CEMENTOWE PŁASKIE, KARO	7 725 [m²]	276 [m²]	8 001 [m²]
	62 572,5 [kg]	2 235,6 [kg]	64 808,1 [kg]
RAZEM: m²	18 718	42 388,5	61 106,5
RAZEM: kg	183 495,5	465 473,1	648 968,6

Dodatkowo na posesjach osób fizycznych na terenie Gminy Gorzyce zinwentaryzowano 1 803,5 m² wyrobów zawierających azbest luzem tj. 19 838,5 kg, - płyty azbestowo-cementowe faliste oraz 279,5 m² wyrobów zawierających azbest luzem tj. 2 264 kg - płyty azbestowo-cementowe płaskie, karo. Łącznie 2083m² tj. 22102,5 kg.

Rys.10.1. Rysunek przedstawiający występowanie wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy Gorzyce.

10.3. Określenie stanu wyrobów zawierających azbest z podziałem na poszczególne rodzaje oraz stopień pilności ich usunięcia – ocena stanu technicznego - obiekty osób fizycznych

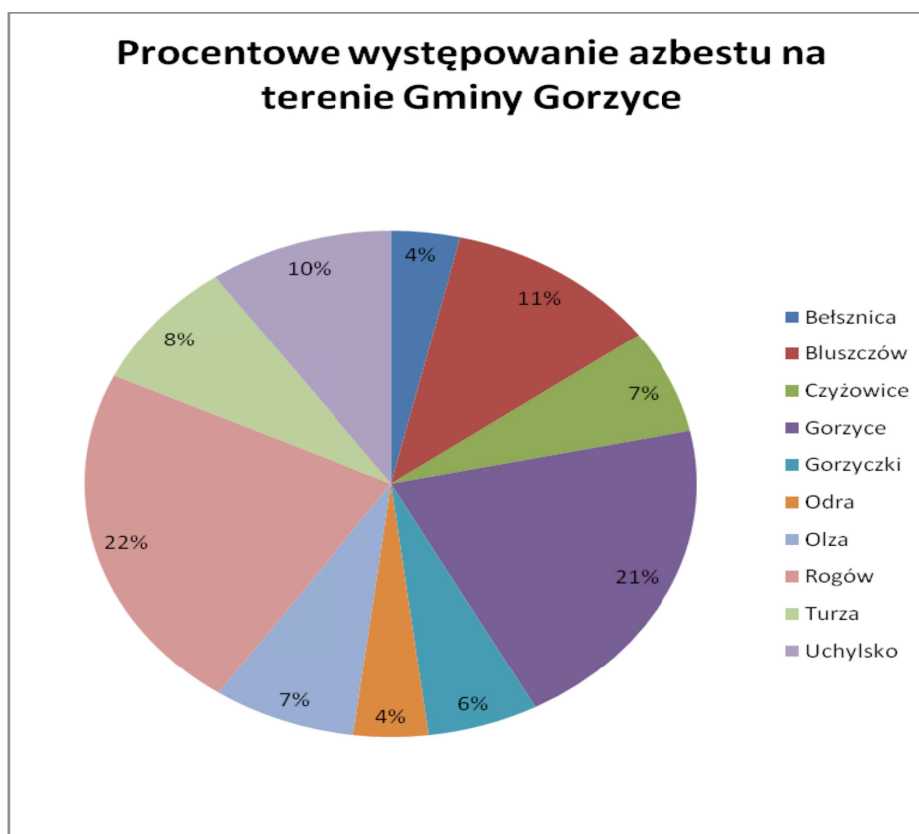
Poniżej przedstawiono stan wyrobów zawierających azbest z określeniem stopnia pilności ich usuwania – obiekty osób fizycznych.

Tab.10.4. Stopień pilności stanu wyrobów zawierających azbest, osoby fizyczne – budynki mieszkalne i gospodarcze płyty azbestowo- cementowe faliste, płyty azbestowo- cementowe płaskie, karo

Stopień pilności	Ilość obiektów z płytami azbestowo- cementowymi falistymi	Ilość obiektów z płytami azbestowo- cementowymi płaskimi, karo
I	0	0
II	0	0
III	455	75

Wyniki przeprowadzonej bezpośredniej inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest i oceny stanu technicznego tych wyrobów oraz inwentaryzacją odpadów zawierających azbest zgromadzonych na terenie posesji osób fizycznych.

Rys.10.2. Rysunek przedstawiający procentowe występowanie azbestu na terenie Gminy Gorzyce.

**Tab.10.5. Wyniki inwentaryzacji. Osoby fizyczne – budynki mieszkalne i gospodarcze.
Płyty azbestowo – cementowe, faliste**

BEŁSZNICA

L.p.	Miejscowość	Nr działki	[m2] budynki mieszkalne	[m2] budynki gospodarcze	[m2] azbest luzem	Razem na posesji m2	Stopień pil- ności (I,II,III)
1	Bełsznica	134	202,0	0,0	0,0	202,0	III
2	Bełsznica	21	0,0	67,0	0,0	67,0	III
3	Bełsznica	445/101	0,0	70,0	0,0	70,0	III
4	Bełsznica	246	126,0	68,0	0,0	194,0	III
5	Bełsznica	458/230	17,0	0,0	0,0	17,0	III
6	Bełsznica	298/217	0,0	77,0	0,0	77,0	III
7	Bełsznica	229	0,0	101,0	0,0	101,0	III
8	Bełsznica	331/231	0,0	255,0	0,0	255,0	III
9	Bełsznica	500/232	0,0	182,0	0,0	182,0	III
10	Bełsznica	219	0,0	34,0	0,0	34,0	III
11	Bełsznica	41	0,0	49,0	0,0	49,0	III
12	Bełsznica	28	0,0	84,0	0,0	84,0	III
13	Bełsznica	532/2	0,0	0,0	4,0	4,0	III
14	Bełsznica	55	0,0	28,0	0,0	28,0	III
15	Bełsznica	554/138	0,0	14,0	0,0	14,0	III
16	Bełsznica	502/138	0,0	70,0	0,0	70,0	III
17	Bełsznica	221/3	0,0	17,0	0,0	17,0	III
18	Bełsznica	297/16	0,0	8,5	0,0	8,5	III
19	Bełsznica	338/118	0,0	0,0	6,0	6,0	III
20	Bełsznica	177/41	0,0	28,0	0,0	28,0	III
21	Bełsznica	323/32	0,0	21,0	0,0	21,0	III
22	Bełsznica	324/32	8,5	50,0	28,0	86,5	III

BLUSZCZÓW

L.p.	Miejscowość	Nr działki	[m2] budynki mieszkalne	[m2] budynki gospodarcze	[m2] azbest luzem	Razem na posesji m2	Stopień pil- ności (I,II,III)
1	Bluszczów	1178	0,0	20,0	4,0	24,0	III
2	Bluszczów	1190	0,0	35,0	0,0	35,0	III
3	Bluszczów	782	84,0	40,0	20,0	144,0	III
4	Bluszczów	1177	0,0	6,0	0,0	6,0	III
5	Bluszczów	663	0,0	44,0	0,0	44,0	III
6	Bluszczów	704	0,0	28,0	0,0	28,0	III
7	Bluszczów	412	0,0	22,5	0,0	22,5	III
8	Bluszczów	383	0,0	73,0	0,0	73,0	III
9	Bluszczów	384	0,0	35,0	1,5	36,5	III
10	Bluszczów	331	6,0	0,0	0,0	6,0	III

11	Bluszczów	327	0,0	304,0	0,0	304,0	III
12	Bluszczów	325	0,0	53,0	20,0	73,0	III
13	Bluszczów	339	0,0	210,0	0,0	210,0	III
14	Bluszczów	338	0,0	138,0	0,0	138,0	III
15	Bluszczów	329	0,0	147,0	0,0	147,0	III
16	Bluszczów	416	162,0	0,0	0,0	162,0	III
17	Bluszczów	1159	0,0	98,0	0,0	98,0	III
18	Bluszczów	1156	0,0	227,0	0,0	227,0	III
19	Bluszczów	1165	25,0	91,0	0,0	116,0	III
20	Bluszczów	1161	168,0	35,0	0,0	203,0	III
21	Bluszczów	1161	0,0	150,0	0,0	150,0	III
22	Bluszczów	1138	0,0	17,0	8,5	25,5	III
23	Bluszczów	1140	0,0	140,0	0,0	140,0	III
24	Bluszczów	1141	0,0	66,0	4,0	70,0	III
25	Bluszczów	444	0,0	38,0	0,0	38,0	III
26	Bluszczów	445	216,0	29,0	0,0	245,0	III
27	Bluszczów	437	101,0	0,0	0,0	101,0	III
28	Bluszczów	435/2	0,0	39,0	6,0	45,0	III
29	Bluszczów	1142	0,0	3,0	0,0	3,0	III
30	Bluszczów	443	0,0	146,0	0,0	146,0	III
31	Bluszczów	442	0,0	90,0	0,0	90,0	III
32	Bluszczów	1031	0,0	98,0	0,0	98,0	III
33	Bluszczów	1027	0,0	124,0	0,0	124,0	III
34	Bluszczów	1007/4	0,0	8,5	10,0	18,5	III
35	Bluszczów	986	0,0	67,0	0,0	67,0	III
36	Bluszczów	984	0,0	168,0	0,0	168,0	III
37	Bluszczów	978	221,0	0,0	0,0	221,0	III
38	Bluszczów	971	0,0	0,0	3,0	3,0	III
39	Bluszczów	961/1	0,0	146,0	0,0	146,0	III
40	Bluszczów	309	203,0	0,0	0,0	203,0	III
41	Bluszczów	308	0,0	3,0	0,0	3,0	III
42	Bluszczów	956/2	0,0	112,0	0,0	112,0	III
43	Bluszczów	953	0,0	45,0	0,0	45,0	III
44	Bluszczów	988	0,0	28,0	0,0	28,0	III
45	Bluszczów	293/2	0,0	83,0	0,0	83,0	III
46	Bluszczów	292	0,0	44,0	0,0	44,0	III
47	Bluszczów	307	0,0	1,5	0,0	1,5	III
48	Bluszczów	920	0,0	83,0	0,0	83,0	III
49	Bluszczów	58	237,0	0,0	0,0	237,0	III
50	Bluszczów	81	0,0	76,0	0,0	76,0	III
51	Bluszczów	75	0,0	94,0	0,0	94,0	III
52	Bluszczów	158	4,0	46,0	0,0	50,0	III
53	Bluszczów	299	0,0	25,0	10,0	35,0	III
54	Bluszczów	1117	0,0	112,0	0,0	112,0	III
55	Bluszczów	1048	140,0	0,0	0,0	140,0	III
56	Bluszczów	1105	216,0	0,0	0,0	216,0	III

57	Bluszczów	1069	339,0	0,0	0,0	339,0	III
58	Bluszczów	330	0,0	135,0	20,0	155,0	III
59	Bluszczów	91	0,0	133,0	0,0	133,0	III

CZYŻOWICE

L.p.	Miejscowość	Nr działki	[m2] budynki mieszkalne	[m2] budynki gospodarcze	[m2] azbest luzem	Razem na posesji m2	Stopień pil- ności (I,II,III)
1	Czyżowice	479/109	0,0	14,0	0,0	14,0	III
2	Czyżowice	611/5	0,0	179,0	0,0	179,0	III
3	Czyżowice	308/90	235,0	0,0	0,0	235,0	III
4	Czyżowice	623/4	190,0	0,0	0,0	190,0	III
5	Czyżowice	769/169	0,0	105,0	0,0	105,0	III
6	Czyżowice	967/91	0,0	39,0	0,0	39,0	III
7	Czyżowice	512/90	0,0	40,0	0,0	40,0	III
8	Czyżowice	495/88	0,0	10,0	0,0	10,0	III
9	Czyżowice	413/116	0,0	30,0	0,0	30,0	III
10	Czyżowice	602/175	0,0	77,0	0,0	77,0	III
11	Czyżowice	768/169	0,0	40,0	0,0	40,0	III
12	Czyżowice	695/240	0,0	64,0	0,0	64,0	III
13	Czyżowice	672/251	0,0	3,0	0,0	3,0	III
14	Czyżowice	700/247	0,0	70,0	0,0	70,0	III
15	Czyżowice	154/5	0,0	190,0	0,0	190,0	III
16	Czyżowice	158/2	0,0	21,0	0,0	21,0	III
17	Czyżowice	107/35	0,0	289,0	0,0	289,0	III
18	Czyżowice	234/14	34,0	0,0	0,0	34,0	III
19	Czyżowice	196/35	0,0	8,5	0,0	8,5	III
20	Czyżowice	135/28	0,0	73,0	14,0	87,0	III
21	Czyżowice	123	0,0	13,0	0,0	13,0	III
22	Czyżowice	130	3,0	0,0	0,0	3,0	III
23	Czyżowice	134	0,0	5,0	0,0	5,0	III
24	Czyżowice	322/147	0,0	14,0	0,0	14,0	III
25	Czyżowice	678/150	0,0	270,0	0,0	270,0	III
26	Czyżowice	719/188	202,0	0,0	0,0	202,0	III
27	Czyżowice	1057/27	0,0	78,0	0,0	78,0	III
28	Czyżowice	597/43	0,0	58,0	0,0	58,0	III
29	Czyżowice	453/139	0,0	94,0	0,0	94,0	III
30	Czyżowice	228	336,0	0,0	0,0	336,0	III
31	Czyżowice	624/58	0,0	59,0	0,0	59,0	III
32	Czyżowice	457/73	0,0	39,0	0,0	39,0	III
33	Czyżowice	10	0,0	0,0	14,0	14,0	III
34	Czyżowice	609/108	0,0	59,0	0,0	59,0	III
35	Czyżowice	604/150	0,0	56,0	0,0	56,0	III
36	Czyżowice	663/136	0,0	126,0	0,0	126,0	III
37	Czyżowice	517/197	0,0	154,0	0,0	154,0	III

38	Czyżowice	74	0,0	56,0	0,0	56,0	III
39	Czyżowice	515/110	0,0	17,0	21,0	38,0	III

GORZYCE

L.p.	Miejscowość	Nr działki	[m2] budynki mieszkalne	[m2] budynki gospodarcze	[m2] azbest luzem	Razem na posesji m2	Stopień pil- ności (I,II,III)
1	Gorzyce	315/60	0,0	56,0	0,0	56,0	III
2	Gorzyce	437/63	0,0	67,0	0,0	67,0	III
3	Gorzyce	200/117	0,0	240,0	0,0	240,0	III
4	Gorzyce	208/114	0,0	56,0	0,0	56,0	III
5	Gorzyce	340/112	0,0	83,0	0,0	83,0	III
6	Gorzyce	294/111	0,0	78,5	0,0	78,5	III
7	Gorzyce	334/126	0,0	63,0	0,0	63,0	III
8	Gorzyce	197/77	0,0	67,0	0,0	67,0	III
9	Gorzyce	378/126	0,0	78,5	0,0	78,5	III
10	Gorzyce	58	0,0	470,0	0,0	470,0	III
11	Gorzyce	357/53	0,0	81,0	0,0	81,0	III
12	Gorzyce	547/30	0,0	102,0	0,0	102,0	III
13	Gorzyce	636/29	0,0	92,0	0,0	92,0	III
14	Gorzyce	618/25	0,0	132,0	0,0	132,0	III
15	Gorzyce	515/35	0,0	56,0	0,0	56,0	III
16	Gorzyce	505/35	0,0	804,0	0,0	804,0	III
17	Gorzyce	497/35	0,0	322,0	0,0	322,0	III
18	Gorzyce	579/23	0,0	35,0	0,0	35,0	III
19	Gorzyce	470/23	0,0	93,0	0,0	93,0	III
20	Gorzyce	441/10	202,0	0,0	0,0	202,0	III
21	Gorzyce	189	0,0	17,0	0,0	17,0	III
22	Gorzyce	524/175	0,0	898,0	0,0	898,0	III
23	Gorzyce	192	0,0	34,0	0,0	34,0	III
24	Gorzyce	540/193	169,0	17,0	0,0	186,0	III
25	Gorzyce	33	0,0	6,0	0,0	6,0	III
26	Gorzyce	1019/28	0,0	62,0	0,0	62,0	III
27	Gorzyce	766/230	0,0	263,0	4,0	267,0	III
28	Gorzyce	248 i 247	0,0	210,0	0,0	210,0	III
29	Gorzyce	476/274	0,0	0,0	4,0	4,0	III
30	Gorzyce	270	0,0	88,0	0,0	88,0	III
31	Gorzyce	526/12	0,0	693,0	4,0	697,0	III
32	Gorzyce	497/11	0,0	17,0	0,0	17,0	III
33	Gorzyce	1155/236	0,0	216,0	0,0	216,0	III
34	Gorzyce	748/233	3,5	145,0	0,0	148,5	III
35	Gorzyce	753/213	0,0	56,0	0,0	56,0	III
36	Gorzyce	208	0,0	185,0	0,0	185,0	III
37	Gorzyce	752/213	126,0	420,0	0,0	546,0	III
38	Gorzyce	313/81	0,0	193,0	0,0	193,0	III

39	Gorzyce	978/179	100,0	6,0	6,0	112,0	III
40	Gorzyce	565/158	0,0	110,0	0,0	110,0	III
41	Gorzyce	270/47	0,0	59,0	0,0	59,0	III
42	Gorzyce	345/130	70,0	284,0	21,0	375,0	III
43	Gorzyce	493/116	0,0	22,0	0,0	22,0	III
44	Gorzyce	237/44	168,0	0,0	0,0	168,0	III
45	Gorzyce	145/20	142,0	39,0	0,0	181,0	III
46	Gorzyce	386/79	0,0	56,0	56,0	112,0	III
47	Gorzyce	223/44	0,0	35,0	0,0	35,0	III
48	Gorzyce	50	0,0	17,0	0,0	17,0	III
49	Gorzyce	192/36	0,0	302,0	0,0	302,0	III
50	Gorzyce	201/40	0,0	8,5	0,0	8,5	III
51	Gorzyce	119/14	0,0	120,0	0,0	120,0	III
52	Gorzyce	462/78	0,0	46,0	0,0	46,0	III
53	Gorzyce	315/78	0,0	18,0	0,0	18,0	III
54	Gorzyce	11	0,0	28,0	0,0	28,0	III
55	Gorzyce	394/73	0,0	67,0	14,0	81,0	III
56	Gorzyce	40	0,0	142,0	0,0	142,0	III
57	Gorzyce	46	0,0	8,0	0,0	8,0	III
58	Gorzyce	296/33	0,0	25,0	3,0	28,0	III
59	Gorzyce	480/52	0,0	62,0	0,0	62,0	III
60	Gorzyce	179	0,0	418,0	0,0	418,0	III
61	Gorzyce	159/49	140,0	0,0	0,0	140,0	III
62	Gorzyce	382/75	0,0	35,0	0,0	35,0	III
63	Gorzyce	165/69	0,0	416,0	4,0	420,0	III
64	Gorzyce	108/12	0,0	224,0	0,0	224,0	III
65	Gorzyce	754/1	0,0	30,0	0,0	30,0	III
66	Gorzyce	829/38	0,0	123,0	0,0	123,0	III
67	Gorzyce	671/37	0,0	6,0	0,0	6,0	III
68	Gorzyce	653/91	0,0	101,0	0,0	101,0	III
69	Gorzyce	450/96	0,0	126,0	0,0	126,0	III
70	Gorzyce	492/65	0,0	182,0	336,0	518,0	III
71	Gorzyce	420/92	0,0	151,0	0,0	151,0	III
72	Gorzyce	472/91	168,0	0,0	0,0	168,0	III
73	Gorzyce	473/91	0,0	56,0	0,0	56,0	III
74	Gorzyce	448/91	0,0	73,0	0,0	73,0	III
75	Gorzyce	429/96	0,0	156,0	0,0	156,0	III
76	Gorzyce	812/80	0,0	182,0	6,0	188,0	III
77	Gorzyce	497/38	0,0	74,0	0,0	74,0	III

GORZYCZKI

L.p.	Miejscowość	Nr działki	[m2] budynki mieszkalne	[m2] budynki gospodarcze	[m2] azbest luzem	Razem na posesji m2	Stopień pil- ności (I,II,III)
1	Gorzyczki	913/35	0,0	196,0	0,0	196,0	III
2	Gorzyczki	576/380	0,0	93,0	0,0	93,0	III
3	Gorzyczki	1772/334	0,0	34,0	0,0	34,0	III
4	Gorzyczki	857/209	216,0	0,0	0,0	216,0	III
5	Gorzyczki	1882/44	0,0	59,0	0,0	59,0	III
6	Gorzyczki	691/45	0,0	22,5	0,0	22,5	III
7	Gorzyczki	1555/108	0,0	21,0	0,0	21,0	III
8	Gorzyczki	1562/108	0,0	70,0	0,0	70,0	III
9	Gorzyczki	1569/194	0,0	22,5	0,0	22,5	III
10	Gorzyczki	1755/81	0,0	54,0	0,0	54,0	III
11	Gorzyczki	1691/149	0,0	31,0	0,0	31,0	III
12	Gorzyczki	2001/184	0,0	202,0	0,0	202,0	III
13	Gorzyczki	1011/248	0,0	44,0	0,0	44,0	III
14	Gorzyczki	1012/248	0,0	91,0	0,0	91,0	III
15	Gorzyczki	1013/248	0,0	50,0	0,0	50,0	III
16	Gorzyczki	1947/113	0,0	20,0	2,0	22,0	III
17	Gorzyczki	794/77	0,0	344,0	7,0	351,0	III
18	Gorzyczki	795/77	0,0	114,0	0,0	114,0	III
19	Gorzyczki	766/77	169,0	0,0	0,0	169,0	III
20	Gorzyczki	843/77	56,0	154,0	0,0	210,0	III
21	Gorzyczki	345/7	0,0	42,0	0,0	42,0	III
22	Gorzyczki	342/7	0,0	50,0	0,0	50,0	III
23	Gorzyczki	273/25	0,0	101,0	0,0	101,0	III
24	Gorzyczki	242/24	0,0	35,0	0,0	35,0	III
25	Gorzyczki	47	0,0	141,0	0,0	141,0	III
26	Gorzyczki	270/49	0,0	140,0	0,0	140,0	III
27	Gorzyczki	97	0,0	20,0	4,0	24,0	III
28	Gorzyczki	1 9 64/ 6	0,0	38,0	0,0	38,0	III
29	Gorzyczki	1567/2	0,0	112,0	0,0	112,0	III
30	Gorzyczki	1861/77	0,0	69,0	0,0	69,0	III
31	Gorzyczki	1531/77	0,0	157,0	0,0	157,0	III
32	Gorzyczki	807/77	0,0	104,0	14,0	118,0	III
33	Gorzyczki	1938/77	0,0	88,0	0,0	88,0	III
34	Gorzyczki	767/77	0,0	67,0	0,0	67,0	III
35	Gorzyczki	80	0,0	42,0	0,0	42,0	III

ODRA

L.p.	Miejscowość	Nr działki	[m2] budynki mieszkalne	[m2] budynki gospodarcze	[m2] azbest luzem	Razem na posesji m2	Stopień pil- ności (I,II,III)
1	Odra	329/128	0,0	29,0	62,0	91,0	III

2	Odra	383/127	0,0	34,0	0,0	34,0	III
3	Odra	457/151	0,0	34,0	0,0	34,0	III
4	Odra	155	0,0	403,0	0,0	403,0	III
5	Odra	341/58	189,0	3,0	0,0	192,0	III
6	Odra	513/41	171,0	22,5	0,0	193,5	III
7	Odra	349/41	0,0	45,0	34,0	79,0	III
8	Odra	216/43	0,0	496,0	0,0	496,0	III
9	Odra	134	0,0	39,0	2,0	41,0	III
10	Odra	300/75	0,0	0,0	6,0	6,0	III
11	Odra	323/67	105,0	34,0	0,0	139,0	III
12	Odra	315/37	0,0	116,0	0,0	116,0	III
13	Odra	20	162,0	162,0	0,0	324,0	III
14	Odra	212/23	0,0	86,0	0,0	86,0	III
15	Odra	424/125	0,0	91,0	0,0	91,0	III

OLZA

L.p.	Miejscowość	Nr działki	[m2] budynki mieszkalne	[m2] budynki gospodarcze	[m2] azbest luzem	Razem na posesji m2	Stopień pil- ności (I,II,III)
1	Olza	1121/112	0,0	5,5	0,0	5,5	III
2	Olza	663/113	0,0	119,0	0,0	119,0	III
3	Olza	1066/134	0,0	45,0	0,0	45,0	III
4	Olza	204/13	0,0	255,0	0,0	255,0	III
5	Olza	194/25	0,0	218,0	0,0	218,0	III
6	Olza	859/5	0,0	244,0	14,0	258,0	III
7	Olza	202/3	0,0	9,0	18,0	27,0	III
8	Olza	196/35	0,0	581,0	149,0	730,0	III
9	Olza	227/38	0,0	188,0	4,0	192,0	III
10	Olza	1285/5	0,0	8,5	0,0	8,5	III
11	Olza	733/133	170,0	0,0	0,0	170,0	III
12	Olza	151	0,0	45,0	0,0	45,0	III
13	Olza	765/135	0,0	42,0	0,0	42,0	III
14	Olza	140	0,0	448,0	0,0	448,0	III
15	Olza	469/308	0,0	4,0	0,0	4,0	III
16	Olza	798/302	0,0	101,0	0,0	101,0	III
17	Olza	1042/70	0,0	24,0	0,0	24,0	III
18	Olza	452/51	0,0	231,0	3,0	234,0	III
19	Olza	1105/50	0,0	87,0	2,0	89,0	III
20	Olza	1256/80	0,0	45,0	0,0	45,0	III
21	Olza	931/172	0,0	210,0	0,0	210,0	III
22	Olza	1440/21	0,0	123,0	0,0	123,0	III
23	Olza	1083/97	0,0	56,0	0,0	56,0	III
24	Olza	719/17	0,0	40,0	0,0	40,0	III
25	Olza	520/99	0,0	111,0	7,0	118,0	III
26	Olza	966/98	0,0	56,0	0,0	56,0	III

27	Olza	1010/98	0,0	41,0	0,0	41,0	III
28	Olza	974/98	4,0	100,0	0,0	104,0	III
29	Olza	848/109	202,0	25,0	0,0	227,0	III
30	Olza	867/107	56,0	49,0	0,0	105,0	III
31	Olza	962/102	0,0	154,0	0,0	154,0	III
32	Olza	527/14	0,0	70,0	0,0	70,0	III
33	Olza	529/14	0,0	52,0	0,0	52,0	III
34	Olza	1156/4	0,0	59,0	20,0	79,0	III
35	Olza	1155/4	0,0	21,0	0,0	21,0	III

ROGÓW

L.p.	Miejscowość	Nr działki	[m2] budynki mieszkalne	[m2] budynki gospodarcze	[m2] azbest luzem	Razem na posesji m2	Stopień pil- ności (I,II,III)
1	Rogów	356/110	0,0	174,0	0,0	174,0	III
2	Rogów	150/61	0,0	3,0	0,0	3,0	III
3	Rogów	266/141	42,0	0,0	0,0	42,0	III
4	Rogów	128 i 127	0,0	210,0	0,0	210,0	III
5	Rogów	345/42	0,0	50,5	0,0	50,5	III
6	Rogów	28	0,0	59,0	0,0	59,0	III
7	Rogów	237/62	0,0	95,0	0,0	95,0	III
8	Rogów	387/29	0,0	42,0	0,0	42,0	III
9	Rogów	225/34	205,0	661,0	0,0	866,0	III
10	Rogów	365/85	0,0	4,0	0,0	4,0	III
11	Rogów	207/129	168,0	76,0	0,0	244,0	III
12	Rogów	368/85	207,0	90,0	0,0	297,0	III
13	Rogów	205/29	0,0	48,0	0,0	48,0	III
14	Rogów	289/85	0,0	146,0	0,0	146,0	III
15	Rogów	84	0,0	148,0	0,0	148,0	III
16	Rogów	360/62	120,0	0,0	0,0	120,0	III
17	Rogów	131/62	0,0	67,0	0,0	67,0	III
18	Rogów	348/88	0,0	35,0	0,0	35,0	III
19	Rogów	1696/193	151,0	0,0	0,0	151,0	III
20	Rogów	1937/185	168,0	55,0	0,0	223,0	III
21	Rogów	1936/185	0,0	21,0	3,0	24,0	III
22	Rogów	175	0,0	45,0	10,0	55,0	III
23	Rogów	1964/72	227,0	0,0	0,0	227,0	III
24	Rogów	1733/72	0,0	11,0	0,0	11,0	III
25	Rogów	1988/67	0,0	78,0	0,0	78,0	III
26	Rogów	1929/104	0,0	386,0	0,0	386,0	III
27	Rogów	1908/92	0,0	56,0	0,0	56,0	III
28	Rogów	2013/62	157,0	1,5	0,0	158,5	III
29	Rogów	78	171,0	0,0	0,0	171,0	III
30	Rogów	325/96	0,0	13,0	1,5	14,5	III
31	Rogów	324/76	0,0	0,0	31,0	31,0	III
32	Rogów	80	0,0	3,0	0,0	3,0	III

33	Rogów	165/29	200,0	0,0	0,0	200,0	III
34	Rogów	27	0,0	115,0	0,0	115,0	III
35	Rogów	114/31	0,0	56,0	0,0	56,0	III
36	Rogów	510/31	25,0	0,0	0,0	25,0	III
37	Rogów	479/34	0,0	140,0	0,0	140,0	III
38	Rogów	399/31	0,0	4,0	0,0	4,0	III
39	Rogów	186/127	168,0	0,0	0,0	168,0	III
40	Rogów	328/34	0,0	136,0	8,5	144,5	III
41	Rogów	191/50	0,0	59,0	0,0	59,0	III
42	Rogów	600/27	168,0	0,0	0,0	168,0	III
43	Rogów	112	0,0	112,0	0,0	112,0	III
44	Rogów	117	262,0	0,0	0,0	262,0	III
45	Rogów	197/50	0,0	101,0	0,0	101,0	III
46	Rogów	58	0,0	435,0	0,0	435,0	III
47	Rogów	114/46	168,0	0,0	0,0	168,0	III
48	Rogów	116	0,0	70,0	0,0	70,0	III
49	Rogów	472/29	269,0	0,0	0,0	269,0	III
50	Rogów	229/29	0,0	11,0	0,0	11,0	III
51	Rogów	159/29	0,0	170,0	0,0	170,0	III
52	Rogów	668/15	0,0	67,0	0,0	67,0	III
53	Rogów	30 i 32	0,0	484,0	112,0	596,0	III
54	Rogów	146/52	0,0	118,0	0,0	118,0	III
55	Rogów	224/28	0,0	42,0	0,0	42,0	III
56	Rogów	269/23	0,0	34,0	0,0	34,0	III
57	Rogów	113	0,0	185,0	0,0	185,0	III
58	Rogów	311/123	0,0	59,0	0,0	59,0	III
59	Rogów	72	0,0	85,0	0,0	85,0	III
60	Rogów	232/90	0,0	39,0	0,0	39,0	III
61	Rogów	139	0,0	70,0	0,0	70,0	III
62	Rogów	136	0,0	294,0	0,0	294,0	III
63	Rogów	125	0,0	42,0	0,0	42,0	III
64	Rogów	38	0,0	49,0	0,0	49,0	III
65	Rogów	118	0,0	126,0	45,0	171,0	III
66	Rogów	83	252,0	0,0	0,0	252,0	III
67	Rogów	57	0,0	342,0	0,0	342,0	III
68	Rogów	149/50	151,0	0,0	0,0	151,0	III
69	Rogów	166/48	0,0	30,0	0,0	30,0	III
70	Rogów	232/4	0,0	330,0	0,0	330,0	III
71	Rogów	63 i 65	0,0	135,0	0,0	135,0	III
72	Rogów	59	0,0	140,0	3,0	143,0	III
73	Rogów	224/74	0,0	53,0	0,0	53,0	III
74	Rogów	76 i 78	0,0	132,0	0,0	132,0	III
75	Rogów	15	151,0	0,0	0,0	151,0	III
76	Rogów	275/1	0,0	321,0	0,0	321,0	III
77	Rogów	276/16	0,0	168,0	0,0	168,0	III
78	Rogów	153/1	0,0	39,0	0,0	39,0	III

TURZA ŚL.

L.p.	Miejscowość	Nr działki	[m2] budynki mieszkalne	[m2] budynki gospodarcze	[m2] azbest luzem	Razem na posesji m2	Stopień pil- ności (I,II,III)
1	Turza Śl.	863/115	185,0	0,0	3,5	188,5	III
2	Turza Śl.	875/158	0,0	38,0	0,0	38,0	III
3	Turza Śl.	392/42	0,0	17,0	0,0	17,0	III
4	Turza Śl.	376/46	0,0	196,0	0,0	196,0	III
5	Turza Śl.	271/42	0,0	161,0	0,0	161,0	III
6	Turza Śl.	278/41	0,0	112,0	0,0	112,0	III
7	Turza Śl.	344/8	0,0	56,0	0,0	56,0	III
8	Turza Śl.	253/8	0,0	10,0	0,0	10,0	III
9	Turza Śl.	257/7	0,0	200,0	0,0	200,0	III
10	Turza Śl.	398/2	0,0	84,0	0,0	84,0	III
11	Turza Śl.	339/34	0,0	112,0	0,0	112,0	III
12	Turza Śl.	328/39	202,0	0,0	1,5	203,5	III
13	Turza Śl.	400/149	182,0	0,0	0,0	182,0	III
14	Turza Śl.	269/43	0,0	42,0	0,0	42,0	III
15	Turza Śl.	128/9	0,0	50,0	0,0	50,0	III
16	Turza Śl.	104/9	0,0	1,5	0,0	1,5	III
17	Turza Śl.	123/13	0,0	137,0	8,5	145,5	III
18	Turza Śl.	49	28,0	200,0	210,0	438,0	III
19	Turza Śl.	362/48	0,0	67,0	0,0	67,0	III
20	Turza Śl.	66/13	0,0	143,0	0,0	143,0	III
21	Turza Śl.	126/4	0,0	540,0	0,0	540,0	III
22	Turza Śl.	582/70	0,0	56,0	0,0	56,0	III
23	Turza Śl.	575/22	0,0	202,0	0,0	202,0	III
24	Turza Śl.	478/12	8,0	0,0	0,0	8,0	III
25	Turza Śl.	659/6	0,0	42,0	6,0	48,0	III
26	Turza Śl.	1062/216	0,0	35,0	0,0	35,0	III
27	Turza Śl.	318/128	0,0	73,0	11,0	84,0	III
28	Turza Śl.	1043/194	0,0	78,0	0,0	78,0	III
29	Turza Śl.	310/195	0,0	35,0	0,0	35,0	III
30	Turza Śl.	718/54	0,0	63,0	0,0	63,0	III
31	Turza Śl.	504/63	0,0	110,0	0,0	110,0	III
32	Turza Śl.	364/63	0,0	20,0	0,0	20,0	III
33	Turza Śl.	392/137	0,0	189,0	0,0	189,0	III
34	Turza Śl.	195/27	3,0	74,0	0,0	77,0	III
35	Turza Śl.	336/56	0,0	112,0	0,0	112,0	III
36	Turza Śl.	402/59	0,0	53,0	0,0	53,0	III
37	Turza Śl.	301/32	255,0	0,0	0,0	255,0	III
38	Turza Śl.	520/12	202,0	113,0	0,0	315,0	III

UCHYLSKO

L.p.	Miejscowość	Nr działki	[m2] budynki mieszkalne	[m2] budynki gospodarcze	[m2] azbest luzem	Razem na posesji m2	Stopień pil- ności (I,II,III)
1	Uchylsko	96	185,0	333,0	0,0	518,0	III
2	Uchylsko	399/66	11,0	0,0	0,0	11,0	III
3	Uchylsko	305/129	0,0	353,0	0,0	353,0	III
4	Uchylsko	244/173	0,0	47,0	0,0	47,0	III
5	Uchylsko	453/169	0,0	13,0	0,0	13,0	III
6	Uchylsko	634A/128	0,0	88,0	0,0	88,0	III
7	Uchylsko	606/176	0,0	176,0	0,0	176,0	III
8	Uchylsko	345/162	0,0	154,0	0,0	154,0	III
9	Uchylsko	255/161	0,0	67,0	0,0	67,0	III
10	Uchylsko	665/162	0,0	185,0	0,0	185,0	III
11	Uchylsko	166	0,0	161,0	0,0	161,0	III
12	Uchylsko	165	0,0	178,0	0,0	178,0	III
13	Uchylsko	141	38,0	118,0	0,0	156,0	III
14	Uchylsko	146	0,0	84,0	0,0	84,0	III
15	Uchylsko	684/139	0,0	84,0	0,0	84,0	III
16	Uchylsko	620/133	0,0	182,0	0,0	182,0	III
17	Uchylsko	306/130	0,0	294,0	0,0	294,0	III
18	Uchylsko	633/126	0,0	252,0	0,0	252,0	III
19	Uchylsko	587/108	0,0	770,0	0,0	770,0	III
20	Uchylsko	98	0,0	50,0	0,0	50,0	III
21	Uchylsko	115	0,0	105,0	0,0	105,0	III
22	Uchylsko	252/112	0,0	193,0	0,0	193,0	III
23	Uchylsko	606/108	0,0	256,0	0,0	256,0	III
24	Uchylsko	597/81	0,0	34,0	7,0	41,0	III
25	Uchylsko	331/74	0,0	70,0	0,0	70,0	III
26	Uchylsko	326/74	0,0	286,0	0,0	286,0	III
27	Uchylsko	273/80	0,0	134,0	0,0	134,0	III
28	Uchylsko	294/155	0,0	0,0	258,0	258,0	III
29	Uchylsko	76	0,0	246,0	0,0	246,0	III
30	Uchylsko	149	0,0	126,0	84,0	210,0	III
31	Uchylsko	84	0,0	6,0	0,0	6,0	III
32	Uchylsko	339/75	0,0	64,5	0,0	64,5	III
33	Uchylsko	337/75	0,0	84,0	0,0	84,0	III
34	Uchylsko	657/751	0,0	3,0	0,0	3,0	III

**Tab.10.6. Wyniki inwentaryzacji. Osoby fizyczne – budynki mieszkalne i gospodarcze.
Płyty azbestowo-cementowe płaskie, karo**

BEŁSZNICA

L.p.	Miejscowość	Nr działki	[m2] budynki mieszkalne	[m2] budynki go- spodarcze	[m2] azbest lu- zem	Razem na posesji m2	Stopień pil- ności (I,II,III)
1	Bełsznica	446/104	84	0	0	84	III
2	Bełsznica	188	115	0	0	115	III
3	Bełsznica	144/6	130	50	0	180	III
4	Bełsznica	274/28	0	52	0	52	III
5	Bełsznica	318/29	130	0	0	130	III
6	Bełsznica	214/118	102	0	0	102	III
7	Bełsznica	280/101	90	0	50	140	III

BLUSZCZÓW

L.p.	Miejscowość	Nr działki	[m2] budynki mieszkalne	[m2] budynki go- spodarcze	[m2] azbest lu- zem	Razem na posesji m2	Stopień pil- ności (I,II,III)
1	Bluszczów	1178	106	29	0	135	III
2	Bluszczów	395/2	122	0	0	122	III
3	Bluszczów	325	0	20	64	84	III
4	Bluszczów	1136	170	0	20	190	III
5	Bluszczów	1156	120	0	0	120	III
6	Bluszczów	1141	0	0	5,5	5,5	III
7	Bluszczów	435/2	0	2	0	2	III
8	Bluszczów	438	140	0	0	140	III
9	Bluszczów	966	90	0	0	90	III
10	Bluszczów	95	130	0	0	130	III

CZYŻOWICE

L.p.	Miejscowość	Nr działki	[m2] budynki mieszkalne	[m2] budynki go- spodarcze	[m2] azbest lu- zem	Razem na posesji m2	Stopień pil- ności (I,II,III)
1	Czyżowice	612/8	68	0	0	68	III
2	Czyżowice	667/235	52	0	0	52	III
3	Czyżowice	419/216	72	0	0	72	III
4	Czyżowice	1018/170	126	0	0	126	III
5	Czyżowice	148/4	180	0	0	180	III
6	Czyżowice	216/5	0	46	0	46	III
7	Czyżowice	651/206	120	0	0	120	III
8	Czyżowice	319/233	230	0	0	230	III

GORZYCE

L.p.	Miejscowość	Nr działki	[m2] budynki mieszkalne	[m2] budynki go- spodarcze	[m2] azbest lu- zem	Razem na posesji m2	Stopień pil- ności (I,II,III)
1	Gorzyce	1003/213	121	0	0	121	III
2	Gorzyce	1093/114	105	0	0	105	III
3	Gorzyce	223/44	110	0	0	110	III
4	Gorzyce	398/23	92	0	0	92	III
5	Gorzyce	454/47	120	0	0	120	III
6	Gorzyce	495/55	120	0	0	120	III
7	Gorzyce	430/87	0	0	10	10	III

GORZYCZKI

L.p.	Miejscowość	Nr działki	[m2] budynki mieszkalne	[m2] budynki go- spodarcze	[m2] azbest lu- zem	Razem na posesji m2	Stopień pil- ności (I,II,III)
1	Gorzyczki	175	108	0	0	108	III
2	Gorzyczki	213/45	120	0	0	120	III
3	Gorzyczki	798/77	134	0	0	134	III

ODRA

L.p.	Miejscowość	Nr działki	[m2] budynki mieszkalne	[m2] budynki go- spodarcze	[m2] azbest lu- zem	Razem na posesji m2	Stopień pil- ności (I,II,III)
1	Odra	20	102	2	0	104	III

OLZA

L.p.	Miejscowość	Nr działki	[m2] budynki mieszkalne	[m2] budynki go- spodarcze	[m2] azbest lu- zem	Razem na posesji m2	Stopień pil- ności (I,II,III)
1	Olza	1042/70	130	0	0	130	III

ROGÓW

L.p.	Miejscowość	Nr działki	[m2] budynki mieszkalne	[m2] budynki go- spodarcze	[m2] azbest lu- zem	Razem na posesji m2	Stopień pil- ności (I,II,III)
1	Rogów	67	103	0	0	103	III
2	Rogów	228/85	110	0	0	110	III
3	Rogów	371/85	108	0	0	108	III
4	Rogów	1831/192	0	44	0	44	III
5	Rogów	1999/186	120	0	0	120	III

6	Rogów	166	136	0	0	136	III
7	Rogów	1167/129	120	0	0	120	III
8	Rogów	1980/67	100	0	0	100	III
9	Rogów	1726/187	170	0	0	170	III
10	Rogów	1928/104	146	0	0	146	III
11	Rogów	1908/92	120	0	0	120	III
12	Rogów	2011/62	105	0	0	105	III
13	Rogów	384/33	120	0	0	120	III
14	Rogów	219/12	140	0	0	140	III
15	Rogów	138/24	90	0	0	90	III
16	Rogów	493/34	30	0	0	30	III
17	Rogów	197/50	120	0	0	120	III
18	Rogów	173/47	100	0	0	100	III
19	Rogów	163/57	118	0	0	118	III
20	Rogów	161/57	160	0	0	160	III
21	Rogów	154	118	0	0	118	III
22	Rogów	246/16	112	0	0	112	III
23	Rogów	227/29	110	0	30	140	III
24	Rogów	223/28	120	0	0	120	III
25	Rogów	45	140	0	0	140	III
26	Rogów	68	90	0	0	90	III
27	Rogów	195/31	120	0	0	120	III
28	Rogów	230/34	120	0	0	120	III
29	Rogów	63 i 65	130	0	0	130	III
30	Rogów	216/1	96	0	0	96	III
31	Rogów	192/119	110	0	0	110	III
32	Rogów	221/1	124	0	0	124	III

TURZA ŚL.

L.p.	Miejscowość	Nr działki	[m2] budynki mieszkalne	[m2] budynki go- spodarcze	[m2] azbest lu- zem	Razem na posesji m2	Stopień pil- ności (I,II,III)
1	Turza Śl.	56/27	0	31	0	31	III
2	Turza Śl.	66/13	120	0	0	120	III
3	Turza Śl.	403/144	140	0	0	140	III
4	Turza Śl.	115/20	100	0	0	100	III

UCHYLSKO

L.p.	Miejscowość	Nr działki	[m2] budynki mieszkalne	[m2] budynki go- spodarcze	[m2] azbest lu- zem	Razem na posesji m2	Stopień pil- ności (I,II,III)
1	Uchylsko	294/155	120	0	100	220	III

10.4. Baza azbestowa – dane dotyczące wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy Gorzyce

Na zlecenie Ministerstwa Gospodarki została utworzona strona internetowa www.bazaazbestowa.gov.pl, z której zasobów mogą korzystać wszystkie jednostki samorządu terytorialnego. Jest to narzędzie informatyczne przeznaczone do prowadzenia inwentaryzacji na poziomie gminy i województwa.

Baza azbestowa jest narzędziem do gromadzenia i przetwarzania informacji uzyskanych z inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest. Dane inwentaryzacyjne wprowadzają urzędy gminne i urzędy marszałkowskie po zalogowaniu. Korzystanie z niej jest bezpłatne. Baza jest również miejscem gdzie można znaleźć informacje o gminnych, powiatowych i wojewódzkich Programach Usuwania Azbestu.

Ogólnodostępne są zbiory zawierające informacje o:

- firmach uprawnionych do wykonywania prac w kontakcie z azbestem - zbiór „Firmy”,
- składowiskach odpadów zawierających azbest - zbiór „Składowiska”,
- obowiązujących aktach prawnych dotyczących problematyki azbestu - zbiór „Akty prawne”,
- sposobie przedkładania informacji o posiadanych wyrobach zawierających azbest przez ich właścicieli - zbiór „Słownik”,
- definicjach stosowanych pojęć - zbiór „Słownik”,
- stosowanych przelicznikach ilościowych - zbiór „Słownik”.

W zakładce „Pliki do pobrania” umieszczono dokumenty, publikacje książkowe – poradniki, filmy przybliżające problematykę związaną z usuwaniem wyrobów azbestowych od strony praktycznej i finansowej. Wprowadzania danych inwentaryzacyjnych dokonują uprawnieni użytkownicy po zalogowaniu. Graficzną prezentację wyników inwentaryzacji ilości i przestrzennego rozmieszczenia wyrobów zawierających azbest umożliwia Elektroniczny System Informacji Przestrzennej (ESIP).

10.5. Określenie dalszego sposobu gospodarki odpadami azbestowymi z uwzględnieniem ich transportu oraz możliwościami ich unieszkodliwiania

10.5.1. Obowiązki wykonawców prac związanych z usuwaniem wyrobów i odpadów zawierających azbest

- **Obowiązki wytwórców odpadów zawierających azbest:**

obowiązki wytwórcy odpadów wynikające z ustawy o odpadach:

- złożenie wniosku o zatwierdzenie programu gospodarki odpadami. Wytwórca odpadów jest obowiązany przedłożyć właściwemu organowi na 30 dni przed rozpoczęciem działalności powodującej ich wytwarzanie lub zmiany tej działalności, wpływającej na rodzaj, ilość wytwarzanych odpadów lub sposób gospodarowania nimi. Program ten jest zatwierdzany przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska – dla przedsięwzięć i zdarzeń na terenach zamkniętych albo marszałka województwa – w pozostałych przypadkach. Właściwość miejscową ustala się według miejsca siedziby lub zamieszkania wytwórcy odpadów, a w przypadku przetwarzania

odpadów zawierających azbest w urządzeniach przewoźnych według obszaru województwa, na którym następuje przetwarzanie odpadów.

- prowadzenie ilościowej i jakościowej ewidencji zgodnie z przyjętym katalogiem odpadów i listą odpadów niebezpiecznych oraz ewidencję miejsc przeznaczenia odpadów,
- przedłożenie informacji zbiorczej o rodzajach i ilościach odpadów oraz sposobach gospodarowania nimi marszałkowi województwa właściwemu ze względów na miejsce wytwarzania w terminie do końca pierwszego kwartału za poprzedni rok kalendarzowy,
- zawarcie umowy lub porozumienia na transport i unieszkodliwianie odpadów azbestowych.

obowiązki wytwórcy odpadów w wyniku prac polegających na usuwaniu wyrobów zawierających azbest, wynikające z aktów prawnych dotyczących azbestu oraz ochrony przed jego szkodliwością:

- przeszkolenie przez uprawnioną instytucję pracowników, osób kierujących lub nadzorujących prace polegające na zabezpieczaniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy przy zabezpieczaniu i usuwaniu tych wyrobów oraz przestrzeganie procedur dotyczących bezpiecznego postępowania,
- opracowanie przed rozpoczęciem prac szczegółowego planu prac usuwania wyrobów zawierających azbest, obejmującego w szczególności:
 - identyfikację azbestu w przewidzianych do usunięcia materiałach, na podstawie udokumentowanej informacji od właściciela lub zarządcy obiektu albo też na podstawie badań przeprowadzonych przez akredytowane laboratorium,
 - informację o metodach wykonywania planowanych prac,
 - zakres niezbędnych zabezpieczeń pracowników oraz środowiska przed narażeniem na szkodliwość emisji azbestu, w tym problematykę określoną przepisami dotyczącymi planu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia,
 - ustalenie niezbędnego dla rodzaju wykonywanych prac monitoringu powietrza,
- posiadanie niezbędnego wyposażenia technicznego i socjalnego zapewniającego prowadzenie określonych planem prac oraz zabezpieczeń pracowników i środowiska przed narażeniem na działanie azbestu,
- zgłoszenie prac polegających na usunięciu wyrobów zawierających azbest właściwemu organowi nadzoru budowlanego oraz właściwemu okręgowemu inspektorowi pracy i właściwemu państwowemu inspektorowi sanitarnemu w terminie co najmniej 7 dni które powinno zawierać:
 - rodzaj lub nazwę wyrobów zawierających azbest,
 - termin rozpoczęcia i planowanego zakończenia prac,
 - adres obiektu, urządzenia budowlanego lub instalacji przemysłowej,
 - kopię aktualnej oceny stanu wyrobów zawierających azbest,

-
- określenie liczby pracowników, którzy przebywać będą w kontakcie z azbestem, zobowiązanie wykonawcy prac do przedłożenia nowego zgłoszenia w przypadku zmiany warunków prowadzenia robót,
 - zapewnienie warunków bezpiecznego usuwania wyrobów zawierających azbest,
 - usuwanie wyrobów zawierających azbest w sposób uniemożliwiający emisję azbestu do środowiska oraz powodujący zminimalizowanie pylenia,
 - stosowanie opakowania i przygotowania odpadów zawierających azbest do transportu,
 - zapewnienie ochrony pracowników zatrudnionych przy usuwaniu wyrobów zawierających azbest przed szkodliwym działaniem włókien azbestu i pyłu zawierającego azbest,
 - oczyszczenie terenu z pyłu azbestowego i złożenie właścicielowi, użytkownikowi lub zarządcy obiektu, dokumentu stwierdzającego o prawidłowości wykonania prac i o oczyszczeniu z azbestu.

10.5.2. Transport odpadów zawierających azbest

Zbieranie, transport wyrobów zawierających azbest:

- wytwórca odpadów może zlecić wykonanie obowiązku gospodarowania odpadami innemu posiadaczowi odpadów,
- posiadacz odpadów (w tym również wytwórca odpadów) może przekazywać odpady wyłącznie podmiotom, które uzyskały zezwolenie właściwego organu na prowadzenie działalności w zakresie gospodarki odpadami,
- zlecający usługę transportu odpadów jest obowiązany wskazać prowadzącemu działalność w zakresie transportu odpadów miejsce odbioru odpadów oraz posiadacza odpadów, do którego należy dostarczyć te odpady,
- prowadzący działalność w zakresie transportu odpadów jest obowiązany dostarczyć te odpady do posiadacza odpadów, który został mu wskazany przez zlecającego usługę,
- prowadzenie działalności w zakresie zbierania odpadów oraz prowadzenie działalności w zakresie transportu odpadów wymaga uzyskania zezwolenia,
- zezwolenie na prowadzenie działalności w zakresie zbierania lub transportu odpadów wydaje starosta w drodze decyzji na wniosek:
 - w przypadku zbierania - starosta właściwy ze względu na miejsce zbierania odpadów,
 - w przypadku transportu - starosta właściwy ze względu na miejsce siedziby lub zamieszkania posiadacza odpadów.
- prowadzący działalność wyłącznie w zakresie transportu odpadów prowadzi ewidencję z zastosowaniem tylko karty przekazania odpadów i jest obowiązany do poświadczenia na karcie przekazania tej usługi,
- do transportu wyrobów i odpadów zawierających azbest stosuje się odpowiednie przepisy o przewozie towarów niebezpiecznych,

- transport wyrobów i odpadów zawierających azbest, dla których przepisy o transporcie towarów niebezpiecznych nie ustalają szczególnych warunków przewozowych, należy wykonać w sposób uniemożliwiający emisję azbestu do środowiska.

10.5.3. Możliwości i miejsca składowania odpadów zawierających azbest

Zezwolenie na prowadzenie działalności w zakresie unieszkodliwiania odpadów wydawane jest w trybie ustawy o odpadach, natomiast w przypadku unieszkodliwiania odpadów azbestowych aktualnie na terenie Polski dopuszczone jest ich składowanie na oddzielnych składowiskach odpadów niebezpiecznych lub na wydzielonych kwaterach na terenie składowisk innych niż obojętne, unieszkodliwianie metodami fizykochemicznymi oraz składowanie odpadów zawierających azbest pod ziemią.

W województwie śląskim składowiska odpadów azbestowych zlokalizowane są wg wykazu podanego w pkt.9 niniejszego programu.

Wykaz pozostałych składowisk bądź wydzielonych kwater przyjmujących odpady zawierające azbest dostępny jest w bazie utworzonej na zlecenie Ministerstwa Gospodarki - strona internetowa www.bazaazbestowa.gov.pl

11. ZADANIA SŁUŻĄCE REALIZACJI CELÓW

„Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032”, przyjmuje, że usunięcie wyrobów azbestowych ma zostać zakończone do 2032 r.

Pomyślna realizacja *Programu* zależy od zaangażowania organów administracji państwowej i jednostek samorządu terytorialnego.

Opracowując „Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Gorzyce” uwzględniono politykę, cele i zadania:

- „Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032”,
- Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest na terenie województwa śląskiego.

Ustalając politykę, cele i zadania „Programu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Gorzyce” kierowano się zasadami:

- dokładnej, szczegółowej wiedzy w zakresie występowania wyrobów i odpadów azbestowych na terenie Gminy Gorzyce,
- zapobiegania narażenia na ekspozycję pyłu azbestowego ludzi i środowiska,
- realności przyjmowanych zadań organizacyjnych i inwestycyjnych na terenie Gminy Gorzyce,
- współpracy w rozwiązaniu „problematyki azbestowej” na poziomie regionalnym i poziomie Gminy Gorzyce.

Przyjęto następujące zadania w zakresie realizacji „Programu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Gorzyce”:

- Opracowanie i przyjęcie regulaminu finansowania demontażu, transportu, unieszkodliwiania odpadów zawierających azbest, powstałych przy likwidacji pokryć dachowych i elewacji z budynków mieszkalnych i gospodarczych z terenu Gminy Gorzyce stanowiących własność osób fizycznych,
- Działania informacyjno-edukacyjne związane z problematyką azbestową (ulotki, materiały informacyjne, itp.),
- Aktualizacja bazy informacyjnej - (wojewódzkiej bazy danych o wyrobach i odpadach zawierających azbest WBDA) dotyczącej występowania wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy Gorzyce,
- Monitoring realizacji „Programu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Gorzyce”.

12. HARMONOGRAM RZECZOWO – FINANSOWY REALIZACJI PROGRAMU

Harmonogram rzeczowo – finansowy realizacji programu przedstawiono w tab.12.1

Tab. 12.1. Harmonogram rzeczowo – finansowy realizacji programu

Lp.	Zadania	Koszty	Źródło finansowania	Odpowiedzialny za realizację	Termin
1.a.	Oczyszczanie budynków budownictwa jednorodzinnego wraz z zapewnieniem bezpiecznego unieszkodliwienia odpadów azbestowych	(szczegóły pkt.13)	Gmina Gorzyce, środki właścicieli nieruchomości Gminy Gorzyce	właściciele nieruchomości Gminy Gorzyce oraz Gmina Gorzyce	2015 - 2032
1.b.	Oczyszczanie obiektów gospodarczych osób fizycznych z wyrobów i odpadów zawierających azbest		Gmina Gorzyce oraz środki zewnętrzne		
2.	Działania informacyjno-edukacyjne związane z problematyką azbestową tj. o szkodliwości azbestu i bezpiecznym użytkowaniu i usuwaniu wyrobów zawierających (ulotki, materiały informacyjne, itp.)	wg potrzeb	Gminy Gorzyce oraz środki zewnętrzne	Gmina Gorzyce	systematycznie 2015 - 2032
3.	Aktualizacja bazy informacyjnej dotyczącej występowania wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy Gorzyce	wg potrzeb	Gmina Gorzyce	właściciele nieruchomości Gminy Gorzyce oraz Gmina Gorzyce	2015 - 2032
4.	Aktualizacja „Programu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Gorzyce”	wg potrzeb	Gmina Gorzyce	Gmina Gorzyce	2015 - 2032
5.	Monitoring realizacji „Programu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Gorzyce”	bez kosztów	Gmina Gorzyce	Gmina Gorzyce	od 2015 na bieżąco
6.	Aktualizacja oceny ilości, występowania i stanu technicznego wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy Gorzyce	wg potrzeb	właściciele nieruchomości Gminy Gorzyce oraz Gmina Gorzyce	właściciele nieruchomości Gminy Gorzyce oraz Gmina Gorzyce	2016 - 2032

13. KOSZTY USUNIĘCIA WYROBÓW I ODPADÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST Z OBIEKTÓW OSÓB FIZYCZNYCH

Koszty usunięcia wyrobów i odpadów zawierających azbest z obiektów osób fizycznych określono na podstawie przeprowadzonej diagnozy aktualnego stanu użytkowania wyrobów zawierających azbest jak również szczegółowej inwentaryzacji tych wyrobów.

Szacunkowe koszty usunięcia wyrobów i odpadów zawierających azbest z obiektów osób fizycznych i szacunek kosztów nowych inwestycji z obiektów osób fizycznych (nowe pokrycia dachowe) przedstawiono poniżej.

W kosztach uwzględniono:

- dane z diagnozy stanu użytkowania wyrobów,
- koszty demontażu, usuwania wyrobów,
- koszty transportu i unieszkodliwiania odpadów azbestowych oraz, co jest istotne w przypadku usuwania wyrobów azbestowych z pokryć dachowych obiektów osób fizycznych, koszty nowych pokryć dachowych.

Szacunek kosztów realizacji Programu postępowania z wyrobami i odpadami zawierającymi azbest z terenu Gminy Gorzyce - koszty usunięcia wyrobów i odpadów zawierających azbest z obiektów osób fizycznych przedstawiono w Tab13.1

Podstawą przedstawionego szacunku kosztów usunięcia wyrobów zawierających azbest z obiektów osób fizycznych jest szacunek kosztów przyjęty w ”Programie usuwania azbestu z terenu województwa śląskiego do roku 2032”. *koszty demontażu płyt azbestowo -cementowych, koszty transportu i unieszkodliwiania odpadów azbestowych płyt azbestowo –cementowych za 1m2 w lokalnych programach usuwania azbestu m. Będzina - 40,00 PLN, Sosnowca – 12,75 PLN, Siemianowic -40,00 PLN, Piekary śl. 26,00 PLN, gmina Nędza – 31,80 PLN, 36,70 PLN, 41,40 PLN, Jastrzębie Zdrój - 25,00 PLN, Wielowieś – 14,30 PLN Ruda Śląska – 25,00 PLN, Racibórz 25,00 PLN Radziechowy Wieprz - 18,81 PLN.*

Średnia kosztów usunięcia wyrobów zawierających azbest wynosi:

- dla płyt azbestowo –cementowych falistych - 28,10 PLN /m2,
- dla płyt azbestowo –cementowych płaskich, karo – 35,00 PLN /m2.

Koszty nowych materiałów zastępujących użytkowane wyroby zawierające azbest w obiektach osób fizycznych: 47,0 PLN/m2, które przyjęto na podstawie kosztów rynkowych.

Tab.13.1. Szacunkowe koszty usunięcia wyrobów zawierających azbest z budynków mieszkalnych.

Budynki mieszkalne					
Lp.	Miejscowość	m2	kg	koszt demontażu [zł]	koszt nowego pokrycia [zł]
1	Belsznica	1 004,5	9 161,6	32 718,35	47 211,50
2	Bluszczów	3 000,0	30 453,8	90 358,20	141 000,00
3	Czyżowice	1 848,0	17 868,8	57 780,00	86 856,00
4	Gorzyce	1 956,5	19 584,3	59 586,85	91 955,50
5	Gorzyczki	803,0	7 783,2	25 062,10	37 741,00
6	Odra	729,0	7 723,2	21 188,70	34 263,00
7	Olza	562,0	5 805,0	16 689,20	26 414,00
8	Rogów	7 036,0	66 938,6	222 593,00	330 692,00
9	Turza	1 425,0	14 631,0	42 526,50	66 975,00
10	Uchylsko	354,0	3 546,0	10 775,40	16 638,00
Razem:		18 718,0	183 495,5	579 278,30	879 746,00

Tab.13.2. Szacunkowe koszty usunięcia wyrobów zawierających azbest z budynków gospodarczych.

Budynki gospodarcze					
Lp.	Miejscowość	m2	kg	koszt demontażu [zł]	koszt nowego pokrycia [zł]
1	Belsznica	1 325,5	14 284,7	37 950,35	62 298,50
2	Bluszczów	4 007,5	43 934,6	112 962,65	188 352,50
3	Czyżowice	2 396,5	26 228,1	67 659,05	112 635,50
4	Gorzyce	10 303,5	113 338,5	289 528,35	484 264,50
5	Gorzyczki	2 828,0	31 108,0	79 466,80	132 916,00
6	Odra	1 596,5	17 555,7	44 875,45	75 035,50
7	Olza	3 867,0	42 537,0	108 662,70	181 749,00
8	Rogów	7 415,0	81 437,4	208 665,10	348 505,00
9	Turza	3 452,5	37 887,6	97 229,15	162 267,50
10	Uchylsko	5 196,5	57 161,5	146 021,65	244 235,50
Razem:		42 388,5	465 473,1	1 193 021,3	1 992 259,5

Tab.13.3. Szacunkowe koszty usunięcia wyrobów zawierających azbest luzem.

Wyroby zawierające azbest luzem				
Lp.	Miejscowość	m2	kg	koszt demontażu [zł]
1	Belsznica	88,0	823,0	259,25
2	Bluszczów	196,5	1 902,0	599,11
3	Czyżowice	49,0	539,0	169,79
4	Gorzyce	468,0	5 119,0	1 612,49
5	Gorzyczki	27,0	297,0	93,56
6	Odra	104,0	1 144,0	360,36
7	Olza	217,0	2 387,0	751,91
8	Rogów	244,0	2 597,0	818,06
9	Turza	240,5	2 645,5	833,33
10	Uchylsko	449,0	4 649,0	1 464,44
Razem:		2 083,0	22 102,5	6 962,3

Tab.13.4. Szacunek kosztów realizacji Programu postępowania z wyrobami i odpadami zawierającymi azbest na terenie Gminy Gorzyce - koszty usunięcia wyrobów zawierających azbest z obiektów osób fizycznych

Lp.	Rodzaj obiekt/rodzaj wyrobu/ odpady	Szacunkowe koszty usunięcia wyrobów i odpadów zawierających azbest [tys. PLN]	Szacunkowe koszty nowego pokrycia [tys. PLN]
1.	Wyroby zawierające azbest - obiekty osób fizycznych Płyty azbestowo – cementowe, faliste	1 492,3	2 496
2.	Wyroby zawierające azbest - obiekty osób fizycznych Płyty azbestowo – cementowe płaskie, karo	280	376
3	Wyroby zawierające azbest - luzem	7	-
RAZEM		1 779,3	2 872

Dodatkowo na posesjach osób fizycznych na terenie Gminy Gorzyce zinwentaryzowano wyroby zawierające azbest - luzem 22 102,5 kg tj. 22,1025 Mg. Koszt ich usunięcia wynosi 6962,28 PLN, przy założeniu, że koszt usunięcia 1 Mg wynosi 315,00 PLN.

14. ZARZĄDZANIE PROGRAMEM

14.1. Wstęp

Zarządzanie „Programem usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Gorzyce” odnosi się do jego wdrożenia i realizacji, monitoringu i oceny realizacji programu.

Przyjętymi zasadami wdrażania i realizacji programu są:

- zasada odpowiedzialności za wdrożenie programu - tj. wybór osoby (osób), lub jednostki odpowiedzialnej(ych) za realizację programu,
- zasada spójności z programami i planami na poziomie kraju, województwa, powiatu, Gminy Gorzyce,
- zasada aktualizacji programu,
- zasada współpracy w realizacji programu zarówno z organami szczebla publicznego i prywatnego,
- zasada ciągłej edukacji ekologicznej i dostępu do informacji w zakresie realizacji programu społeczeństwa i bezpośrednich uczestników w realizacji programu.

14.2. Określenie wskaźników monitorowania i oceny skuteczności realizacji programu

Poniżej przedstawiono listę wskaźników przyjętych do oceny wdrażania i realizacji programu.

Wskaźniki monitorowania i oceny skuteczności realizacji „Programu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Gorzyce” przedstawiono w tab.14.1.

Tab.14.1. Wskaźniki monitorowania i oceny skuteczności realizacji programu

Lp.	Wskaźnik	Jednostka	Wielkość obecna	Wielkość usunięta	Wielkość pozostała
WSKAŹNIKI STANU ŚRODOWISKA ZWIĄZANE Z GOSPODARKĄ ODPADAMI					
Lp.	Wskaźnik	Jednostka	Wielkość obecna	Wielkość usunięta	Wielkość pozostała
1.	Ilość obiektów osób fizycznych z zabudowanymi wyrobami zawierającymi azbest	szt.	530		
2.	Stopień pilności w użytkowaniu wyrobów zawierających azbest:				
	I	szt.	0		
	II	szt.	0		
	III	szt.	530		
3.	Ilość zinwentaryzowanych wyrobów zawierających azbest	Mg	649		

14.3. Określenie sposobu monitorowania i zarządzania programem

Do głównych zadań monitorowania i zarządzania programem należy;

- gromadzenie danych i informacji w zakresie problematyki azbestowej, w tym ilość i stan wyrobów zawierających azbest,
- cykliczna kontrola stopnia realizacji programu wraz ze sprawozdawczością z realizacji programu (sprawozdanie dla Rady Gminy, marszałek województwa),
- współpraca z marszałkiem województwa.

15. FINANSOWE ASPEKTY REALIZACJI PROGRAMU - ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Sposób i źródło finansowania zadań realizowanych w ramach „Programu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Gorzyce” uzależniony jest od możliwości finansowych Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach oraz możliwości pozyskania środków z innych źródeł.

Możliwości pozyskiwania środków finansowych ze źródeł krajowych, zwłaszcza z odpowiednich funduszy Unii Europejskiej przedstawiono w poradniku „Stosowania przepisów i procedur dotyczących pozyskiwania z krajowych i zagranicznych funduszy pomocowych dodatkowych środków finansowych na usuwanie materiałów zawierających azbest” wydanym przez Ministerstwo Gospodarki, Departament Przemysłu, Warszawa 2006.

16. ANALIZA ODDZIAŁYWANIA PROGRAMU NA ŚRODOWISKO

Zgodnie z art. 48 ust. 1 i 2 ww. ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, Wójt Gminy Gorzyce opracowujący projekt dokumentu w tym przypadku „**Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Gorzyce**” wystąpił w dniu 20.08.2014 r. z wnioskiem do **Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach i Śląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Katowicach** o wyrażenie zgody na odstąpienie od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu dokumentu – „**Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Gorzyce**” i takie odstąpienie uzyskał.

W dniu 06.10.2014 r. Wójt Gminy Gorzyce poinformował zgodnie z art.48 ust.3 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tekst jednolity Dz .U. z 2013r. poz. 1235 z późn. zm) o odstąpieniu od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu dokumentu „**Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Gorzyce**”.

17. WNIOSKI

Niniejsze opracowanie stworzone zostało na podstawie danych inwentaryzacyjnych opartych na spisie z natury przeprowadzonym na zlecenie Gminy Gorzyce w roku 2014. Zinwentaryzowano około 649 Mg wyrobów z płyt azbestowo - cementowych.

Idea jaka przyświecała władzom Gminy w momencie przystąpienia do realizacji Programu nie sprowadzała się jedynie do stworzenia dokumentu o charakterze statystycznym czy też ułatwiającym pewien nadzór administracyjny. Kompleksowe usystematyzowanie problematyki azbestu w gminie ma głównie na celu poszukiwanie wsparcia finansowego dla mieszkańców, którzy azbest posiadają (pomimo jednoznacznego wskazania w ustawie na właścicieli jako osób zobowiązanych do jego samodzielnej likwidacji).

Postawa taka, zakładająca planowe i wielowątkowe podejście do problemu, w tym pomoc w wspólnej realizacji zadania związanego z likwidacją azbestu (demontażu, transportu i składowania odpadów) ze środków własnych mieszkańców, środków gminy oraz przewidująca pozyskanie środków zewnętrznych ma szansę przyczynić się do stopniowego zmniejszania ilości azbestu na terenie gminy, a w konsekwencji do dotrzymania ustawowego terminu całkowitej jego likwidacji.

Sukcesywna realizacja postawionych w tym dokumencie zamierzeń, w powiązaniu z czynnikami zewnętrznymi i możliwościami budżetowymi gminy pozwoli na łagodzenie negatywnych skutków występowania azbestu, jakie pojawiłyby się w okresie siedemnastu lat, przy zaniechaniu planowych działań.

Oczywiście niezwykle istotnym aspektem opracowania Programu jest ochrona środowiska naturalnego, skuteczna i kontrolowana likwidacja azbestu oraz posiadanie przez Gminę Gorzyce informacji o miejscach jego występowania wykluczy (a przynajmniej zminimalizuje) ewentualne próby pozbywania się go w sposób nielegalny, w tym porzucania na nielegalnych wysypiskach, zagłębieniach terenowych lub w lasach.

Wykluczenie takiego proceduru prowadzącego do niekontrolowanej emisji włókien azbestowych będzie istotnym sukcesem na polu ochrony środowiska i ochrony zdrowia lokalnej społeczności, trudnym do oceny dzisiaj, ale niezwykle cennym w perspektywie kilkunastu lat.

18. ZAŁĄCZNIKI

- **Załącznik nr 1 - WZÓR INFORMACJI O WYBORACH ZAWIERAJĄCYCH AZBEST,**
- **Załącznik nr 2 - WZÓR OCENY STANU I MOŻLIWOŚCI BEZPIECZNEGO UŻYTKOWANIA WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST**

Załącznik nr 1

Wzór informacji o wyrobach zawierających azbest:

INFORMACJA O WYROBACH ZAWIERAJĄCYCH AZBEST¹⁾

1. Nazwa miejsca/urządzenia/instalacji, adres²⁾:

.....

2. Wykorzystujący wyroby zawierające azbest – imię i nazwisko lub nazwa i adres:

.....

3. Rodzaj zabudowy³⁾:

4. Numer działki ewidencyjnej⁴⁾:

5. Numer obrębu ewidencyjnego⁴⁾:

6. Nazwa, rodzaj wyrobu⁵⁾:

7. Ilość posiadanych wyrobów⁶⁾:

8. Stopień pilności⁷⁾:

9. Zaznaczenie miejsca występowania wyrobów⁸⁾:

a) nazwa i numer dokumentu:

b) data ostatniej aktualizacji:

10. Przewidywany termin usunięcia wyrobów:

11. Ilość usuniętych wyrobów zawierających azbest przekazanych do unieszkodliwienia⁶⁾:

.....

(podpis)

data

-
- 1) Za wyrób zawierający azbest uznaje się każdy wyrób zawierający wagowo 0,1 % lub więcej azbestu.
- 2) Adres faktycznego miejsca występowania azbestu należy uzupełnić w następującym formacie: województwo, powiat, gmina, miejscowość, ulica, numer nieruchomości.
- 3) Należy podać rodzaj zabudowy: budynek mieszkalny, budynek gospodarczy, budynek przemysłowy, budynek mieszkalno-gospodarczy, inny.
- 4) Należy podać numer działki ewidencyjnej i numer obrębu ewidencyjnego faktycznego miejsca występowania azbestu.
- 5) Przy określaniu rodzaju wyrobu zawierającego azbest należy stosować następującą klasyfikację:
- płyty azbestowo-cementowe płaskie stosowane w budownictwie,
 - płyty faliste azbestowo-cementowe stosowane w budownictwie,
 - rury i złącza azbestowo-cementowe,
 - rury i złącza azbestowo-cementowe pozostawione w ziemi,
 - izolacje natryskowe środkami zawierającymi w swoim składzie azbest,
 - wyroby cierne azbestowo-kauczukowe,
 - przędza specjalna, w tym włókna azbestowe obrobione,
 - szczeliwa azbestowe,
 - taśmy tkane i plecione, sznury i sznurki,
 - wyroby azbestowo-kauczukowe, z wyjątkiem wyrobów ciernych,
 - papier, tektura,
 - drogi zabezpieczone (drogi utwardzone odpadami zawierającymi azbest przed wejściem w życie ustawy z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest, po trwałym zabezpieczeniu przed emisją włókien azbestu),
 - drogi utwardzone odpadami zawierającymi azbest przed wejściem w życie ustawy z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest, ale niezabezpieczone trwale przed emisją włókien azbestu,
 - inne wyroby zawierające azbest, oddzielnie niewymienione, w tym papier i tektura; podać jakie.
- 6) Ilość wyrobów zawierających azbest należy podać w jednostkach właściwych dla danego wyrobu (kg, m², m³, m.b., km).

⁷⁾Według „Oceny stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest” określonej w załączniku nr 1 do rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004 r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. Nr 71, poz. 649 oraz z 2010 r. Nr 162, poz. 1089).

⁸⁾Nie dotyczy osób fizycznych niebędących przedsiębiorcami. Należy podać nazwę i numer dokumentu oraz datę jego ostatniej aktualizacji, w którym zostały oznaczone miejsca występowania wyrobów zawierających azbest, w szczególności planu sytuacyjnego terenu instalacji lub urządzenia zawierającego azbest, dokumentacji technicznej.

Załącznik nr 2**Wzór oceny stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest:**

OCENA

stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest

Nazwa miejsca/obiektu/urządzenia budowlanego/instalacji przemysłowej:

.....

Adres miejsca/obiektu/urządzenia budowlanego/instalacji przemysłowej:

.....

Rodzaj zabudowy¹⁾:Numer działki ewidencyjnej²⁾:Numer obrębu ewidencyjnego²⁾:Nazwa, rodzaj wyrobu³⁾:Ilość wyrobów⁴⁾:Data sporządzenia poprzedniej oceny⁵⁾:

Grupa/ nr	Rodzaj i stan wyrobu	Punkty	Ocena
1	2	3	4
I	Sposób zastosowania azbestu		
1	Powierzchnia pokryta masą natryskową z azbestem (torkret)	30	
2	Tynk zawierający azbest	30	
3	Lekkie płyty izolacyjne z azbestem (ciężar obj. < 1 000 kg/m ³)	25	
4	Pozostałe wyroby z azbestem (np. pokrycia dachowe, elewacyjne)	10	
II	Struktura powierzchni wyrobu z azbestem		
5	Duże uszkodzenia powierzchni, naruszona struktura włókien	60	
6	Niewielkie uszkodzenia powierzchni (rysy, odpryski, załamania), naruszona struktura włókien	30	

7	Ścisła struktura włókien przy braku warstwy zabezpieczającej lub jej dużych ubytkach	15	
8	Warstwa zabezpieczająca bez uszkodzeń	0	
III	Możliwość uszkodzenia powierzchni wyrobu z azbestem		
9	Wyrób jest przedmiotem jakichś prac	30	
10	Wyrób bezpośrednio dostępny (do wysokości 2 m)	15	
11	Wyrób narażony na uszkodzenia mechaniczne	10	
12	Wyrób narażony na wstrząsy i drgania lub czynniki atmosferyczne	10	
13	Wyrób nie jest narażony na wpływy zewnętrzne	0	
IV	Miejsce usytuowania wyrobu w stosunku do pomieszczeń użytkowych		
14	Bezpośrednio w pomieszczeniu	30	
15	Za zawieszonym, nieszczelnym sufitem lub innym pokryciem	25	
16	W systemie wywiewania pomieszczenia (kanały wentylacyjne)	25	
17	Na zewnątrz obiektu (np. tynk)	20	
18	Elementy obiektu (np. osłony balkonowe, filarki międzyokienne)	10	
19	Za zawieszonym szczelnym sufitem lub innym pokryciem, ponad pyłoszczelną powierzchnią lub poza szczelnym kanałem wentylacyjnym	5	
20	Bez kontaktu z pomieszczeniem (np. na dachu odizolowanym od pomieszczeń mieszkalnych)	0	
V	Wykorzystanie miejsca/obektu/urządzenia budowlanego/instalacji przemysłowej		
21	Regularne przez dzieci, młodzież lub sportowców	40	
22	Stałe lub częste (np. zamieszkanie, miejsce pracy)	30	

23	Czasowe (np. domki rekreacyjne)	15	
24	Rzadkie (np. strychy, piwnice, komórki)	5	
25	Nie użytkowane (np. opuszczone zabudowania mieszkalne lub gospodarskie, wyłączone z użytkowania obiekty, urządzenia lub instalacje)	0	
SUMA PUNKTÓW OCENY			
STOPIEŃ PILNOŚCI			

UWAGA: W każdej z pięciu grup arkusza należy wskazać co najmniej jedną pozycję. Jeśli w grupie zostanie wskazana więcej niż jedna pozycja, sumując punkty z poszczególnych grup, należy uwzględnić tylko pozycję o najwyższej punktacji w danej grupie. Sumaryczna liczba punktów pozwala określić stopień pilności:

Stopień pilności I od 120 punktów

wymagane pilnie usunięcie (wymiana na wyrób bezazbestowy) lub zabezpieczenie

Stopień pilności II od 95 do 115 punktów

wymagana ponowna ocena w terminie do 1 roku

Stopień pilności III do 90 punktów

wymagana ponowna ocena w terminie do 5 lat

.....

Oceniający
(nazwisko i imię)

.....

(miejscowość, data)

.....

Właściciel/Zarządca
(podpis)

.....

(adres lub pieczęć z adresem)

Objaśnienia:

- ¹⁾ Należy podać rodzaj zabudowy: budynek mieszkalny, budynek gospodarczy, budynek przemysłowy, inny.
- ²⁾ Należy podać numer obrębu ewidencyjnego i numer działki ewidencyjnej faktycznego miejsca występowania azbestu.
- ³⁾ Przy określaniu rodzaju wyrobu zawierającego azbest należy stosować następującą klasyfikację:
 - płyty azbestowo-cementowe płaskie stosowane w budownictwie,
 - płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa,
 - rury i złącza azbestowo-cementowe,
 - izolacje natryskowe środkami zawierającymi w swoim składzie azbest,
 - wyroby cierne azbestowo-kauczukowe,

-
- przędza specjalna, w tym włókna azbestowe obrobione,
 - szczeliwa azbestowe,
 - taśmy tkane i plecione, sznury i sznurki,
 - wyroby azbestowo-kauczukowe, z wyjątkiem wyrobów ciernych,
 - papier, tektura,
 - inne wyroby zawierające azbest, oddzielnie niewymienione, w tym papier i tektura, podać jakie.
- 4) Ilość wyrobów azbestowych podana w jednostkach masy (Mg) oraz w jednostkach właściwych dla danego wyrobu (m², m³, mb).
- 5) Należy podać datę przeprowadzenia poprzedniej oceny; jeśli jest to pierwsza ocena, należy wpisać "pierwsza ocena".